

B. 148

B. 148

DARIO FO

**BİR ANARŞİSTİN
KAZA SONUCU ÖLÜMÜ**

Türkçesi: FÜSUN DEMİREL

Bu çeviri Einaudi yayınlarının 1988 baskısından yapılmıştır.
Tüm hakları FN ajansa aittir.
Tel.- Fax: 230 17 56

KİŞİLER

DELİ

EMNİYET MÜDÜRÜ

1. KOMİSER (BERTOZZO)

2. S. KOMİSER (CALABRESI)

1. POLİS MEMURU

2. POLİS MEMURU

GAZETECİ KIZ

I. BÖLÜM

Emniyet müdürlüğünde bir oda. Bir yazı masası, bir dolap, birkaç sandalye, bir daktilo, telefon, bir pencere ve iki kapı.

KOMİSER: (Dosyaları incelerken, karşısında sakın bekleyen 'sanığa döner) Haa böyle kılık değiştirmeler ilk defa olmuyor anlaşılır. İki defa operatör doktor, bir kere komando yüzbaşısı, üç kere piskopos... bir kere de gemi mühendisi diye kendini yutturmuşsun. Görelim bakalım, bütün bunlara rağmen tutuklanmışsın... İki, üç, beş... bir iki, üç... Ohoo, on bir defa tutuklanmışsın. Bununla on ikinci olacak. Tam bir düzine...

SANIK: Evet, on iki tutuklanma... Ama dikkatinizi çekerim komiser bey, hiçbirinden mahkumiyetim yok.. Şicilim temiz!

KOMİSER: Şey, nasıl oldu da her seferinde bir numarayla paçayı kurtardın, bilemem... Ama bu kez sicilini ben bozacağım haberin olsun!

SANIK: Şey anlıyorum komiser. Temiz bir sicili bozmak herkesin ağzını sulandırır.

KOMİSER: İyi sen espri yap... Bak, bu şikayet dilekçesinde kendini ruh doktoru diye tanıttığın yazıyor. Aynı zamanda profesör ve Padova Üniversitesi eski doçentiymişsin... Sahte ünvanlarla itibar sağlamaya çalışmak hapsi boylamak için yeterli bir neden biliyor musun?

SANIK: Evet, sağlıklı biri için sahtekârlık bir suç olabilir. Ama ben deliyim. Hem de raporlu deli... İşte hastane raporum. On altı kere tedavi gördüm... Hepsinde neden aynıydı: Bende bir kişilik saplantısı var. Adı "Istromani" yani Istrione'den geliyor. Tiyatro oyuncusu demektir. Hep farklı parçaları, kişilikleri oynamaktan keyif alıyorum. Yalnız ben gerçekçi tiyatro yaptığım için rol arkadaşlarımda da gerçek yaşamdan olması gerekiyor. Henüz rol yapmayı öğrenememiş olmalılar. Hem sonra benim sermayem de yok, onlara para ödeyemem. Gerçi kültür bakanlığına yardım için başvurduğum ama politikacılardan bir tepkim olmadığı için...

KOMİSER: Bulduğun oyuncularından topluyorsun... Onları dolandırıyorsun.

SANIK: Hayır, hiç kimseye bir zararım dokunmadı benim!

KOMİSER: Bu ne peki? Bir tane daha işte. (Diğer görevliye) Bir vizite için yirmi bin liralı almış.

L. PO. İS: (Sanığın tepesinde dumaktadır). Amma vurğun be...

- SANIK: Ne var? On altı yıl boyunca alanında uzmanlaşmış bir ruh doktorunun normal tarifesi budur!
- KOMİSER: Tamam çok iyi... Peki sen ne zaman okudun?
- SANIK: On altı ayrı akıl hastanesinde tam yirmi yıllık eğitimim var benim. Kendim gibi binlerce deliyi inceledim. Günbe gün hatta geceleri bile... Çünkü normal ruh doktorlarından farklı olarak geceleri de onlarla uyuyordum. Hatta bazen yatak yokluğundan ayakta uyuyorduk. Her şeye rağmen, beni şikayet eden o şizofreni hastasına ne kadar doğru bir teşhis koymuşum, bir inceleyin...
- KOMİSER: Yirmi bin lirere doğru bir teşhis tabii.
- SANIK: Ama komiserim... Ona iyilik olsun diye mecbur kaldım!
- KOMİSER: Ona iyilik olsun diye ha? Terapi de uğraş alanına mı giriyor?
- SANIK: Tabii... Eğer ben o yirmi bin lireti... tırtıklamasaydım. O zavallı ve ailesi bu işten memnun kalırlar mıydı sanıyorsunuz? Eğer beş bin liret isteseydim hiç şüphesiz "Pek de iyi bir doktora benzemiyor... Profesörüm diyor ama, yeni mezun acemi biri gibi davranıyor." diye düşüneceklerdi. Ama böyle parayı bayılınca önce küçük dillerini yuttular ve sonra "bu da kim Tanrı mı ne?" diye şaşkın bocalarken birden "Sağ olun profesör" diyerek duygulanmış bir biçimde ağlayarak elimi öptüler... bayram sevinciyle gittiler.
- KOMİSER: Kahrolasınca masal anlatmayı nasıl da iyi beceriyorsun.
- SANIK: Bunlar uyduruk masal değil komiserim! Freud'un dediği gibi: "Tuzlu bir hesap hem hasta, hem doktor için en iyi reçetedir."
- KOMİSER: Doğrudur, inanırım, şu kartvizitine, reçete kâğıdına bir göz at bakalım... yanlışlıyorsam: "Profesör Antonio Rabbi, Ruh doktoru, Padova Üniversitesi Eski Doçenti" yazıyor. Haydi, buna ne buyrulur?
- SANIK: Herşeyden önce, ben gerçek bir profesörüm. Resim profesörü... Akşam okulunda serbest desen üzerine...
- KOMİSER: İyi o halde tebrikler. Ama burada "Ruh doktoru" yazıyor.
- SANIK: Bravo, ama noktadan sonra yazılıyor. Söz dizimi ve noktalama işaretlerini bilir misiniz? Bana dikkat edin: Profesör Antonio Rabbi. Nokta. Sonra büyük harfle R. Ruh doktoru! Şimdi bakın, burada ben ruh doktoruyum diye bir ünvan sahtekârlığı yok ki. Yani ben "ruhiyatçiyim, botanikçiyim, otçulum, eklem romatizmaları mütehassısıyım" der gibi birşey. Siz gramatiği ve İtalyan dilini iyi bilir misiniz? Evet mi? Eh, o halde birisi arkeoloğum diye yazsa bu, onun eğitim almış olduğunu göstermez ki...
- KOMİSER: Peki ama üniversite serbest doçentliğin neyin nesi?

- SA NIK: Üzgünüm ama bu kez siz kandırmaca yapıyorsunuz. İtalyan dilini ve noktalama işaretlerini bildiğinizi söylüyorsunuz, sonra da okuduğunuzun doğru okuyamadığımız ortaya çıkıyor.
- KOMİSER: Neyi okuyamadığım...
- SA NIK: Eskiden sonra virgül yok mu?
- KOMİSER: Ah evet, virgül var, haklısın. Dikkat etmemişim.
- SA NIK: Haklıyım ha!... "Dikkat etmemişim". Sonra da böyle bir dikkatsizlik yüzünden masum birini içeri tıkaçtınız, ha?
- KOMİSER: Siz gerçekten delisiniz... (Farkında olmadan siz diye hitap etmeye başlar) Virgül'ün bu işle ne ilgisi var?
- SA NIK: Hiç, dilini ve noktalama işaretlerini bilmeyen birisi için hiç bir ilgisi yoktur!.. Eğitiminizin ne olduğunu bana söylemek durumundasınız! Sizi kimin yetiştirdiğini... Bırakın da sözümü bitireyim! Virgül, cümlede herşeyin anahtarıdır, hatırladınız mı! Anlamı belirler. Eğer "eski"den sonra virgül varsa, tüm cümlenin anlamı baştan aşağı değişir. Virgül'den sonra bir soluk alınmalıdır... kısa bir ara vermek gereklidir... Çünkü: "virgül söylemek istediğini tümünden değiştirir. Örneğin ; "Oku, adam ol, baban gibi eşek olma"... Ya da "oku, adam ol baban gibi, eşek olma. Demek ki nasıl okunacak: "eski" (Burada bıyık altından güler... Esprili bir böğürtül de çok uygun düşer). Demek ki... İşte cümlenin okunuş şekli: Eski... (Alaylı bir havayla) Padova Üniversitesi bir virgül daha, serbest doçenti... Hani sanki kendiniz bile inanmıyormuşsunuz gibi... Bu kadar şeye kanan da salağın tekidir zaten!
- KOMİSER: Ben bir salak mıyım yani?
- SA NIK: Hayır, siz sadece, gramer kusurlusunuz. İsterseniz size birkaç ders verebilirim. Ucuza yaparım... Hemen başlasak iyi olur... Yapılacak çok iş var. Önce siz bildiğiniz bütün zamirleri sıralayın bakalım...
- KOMİSER: Alay etmeyi bırakın! Neredeyse oyunculuk hastalığına tutulduğumuza inanacağım geldi... Deli rolü yapıyorsunuz ama yemin ederim ki ben-den daha sağlamsınız!
- SA NIK: Bilemem. Elbette sizin meslekte çok plişik, durumlar oluyor... Gözünüze bir bakayım? (Parmağıyla komiserin göz kapağını kaldırır).
- KOMİSER: Ee, yetti ama! Şu tutanağı bitirelim mi artık?
- SA NIK: İsterseniz daktiloyu ben yazayım, daktilo sertifikam vardır. Dakikada kırk beş vuruş.
- KOMİSER: Doğru durun yoksa kelepçeleri takarım!
- SA NIK: Takamazsınız! Ancak deli gömleği giydirebilirsiniz. Ben deliyim, eğer bana kelepçe takarsanız: Ceza kanunu, madde 122: "Ruh ve akıl has-

... talarına, resmi görev sırasında bile olsa, tıbbi ve psikolojik açıdan uygun olmayan yöntemlerle sakinleştirmeye kalkışanlar ya da bu yolla hastanın kriz geçirmesine yol açanlar; beş yıldan başlamak üzere on beş yıla kadar hapis cezasına çarptırılır. Ayrıca devlet memuriyetinden tard ve emeklilikten men”.

KOMİSER:

Oo, bakıyorum yasaları da çok iyi biliyorsun!

SANIK:

Yasaları mı? Hepsini biliyorum! Ben yirmi yıldır hukuk okuyorum!

KOMİSER:

Kaç yaşındasın sen, üç yitiz mü? Hukuğu nerede okudun?

SANIK:

Timarhanede! İçeride ne güzel eğitiliyor insan bir bilsen! Paranoyak bir bekçi vardı, hukuk derslerimi o verirdi. Ne dehaydı! Herşeyi öğrendim: Roma hukuku, modern hukuk, kilise hukuku, Justisianus yasaları... Frederik ve Longobard yasaları... Yunan-Ortodoks yasaları... Hepsini! isterseniz beni smavdan geçirin!

KOMİSER:

Zamanım yok... Daha neler! Bu dosyada şimdiye kadar yargıç kılığına girdiğine dair bir bilgi yok.. Avukatlık numarası da yapmamışsın”

SANIK:

Ah yok mu, bir avukat rolünü asla yapmadım. Savunmayı sevmem, pasif bir sanattır, ben yargılamayı severim... Tutuklamayı... kovuşturmayı... soruşturmayı! Ben sizlerden biriyim, komiser kardeşim! Bundan sonra birbirimize “sen” diyelim!

KOMİSER:

Dikkatli konuş deli... Alay etmeyi bırak...

SANIK:

Tamam sözümü geri aldım...

KOMİSER:

Peki, yargıç rolü oynayarak, dolandırıcılık yaptın mı, yapmadın mı?

SANIK:

Hayır. O zevki tadamadım. Ah, nasıl isterdim: Yargıçlık İtalya’da mesleklerin en iyisidir. Bir kere asla emekli olamazsın... Hatta herhangi bir işçi elli beş, altmış yaşına geldi mi, refleksleri ağırlaşır, yolun sonuna gelmiş gibidir. Ama bir yargıç için asıl kariyer bu yaştan sonra başlar. Banтта veya dökümde çalışan bir işçi için elli yaş bitiş demektir. İşi yavaşlar, iş kazaları olur, çürüğe çıkar yani! Bir madenci elli beşine geldi mi akciğerleri haptı yutar... Haydi hoop dışarı çürüğe... Emekliliği gelmeden hemen at gitsin... Aynı şekilde bir banka memuru diyelim. Belli bir yaştan sonra hesapları karıştırır, müşterilerin, şirketlerin isimlerini unuttur, vergi oranlarını ve çekmeceleri birbirine karıştırır, bilgisayara da uyum sağlayamaz. Haydi eve... dinlen artık... sen yaşlandın, bunadın! Oysa yargıçlar için öyle mi, yargıçlar için herşey tam tersi: Ne kadar yaşlanır, güçsüzleşirse makamları ve görevleri de o ölçüde yükselir, önemli hale gelir... O mukavva gibi yamulmuş yaşlılara bir bak: Kurdelaları, hayvan postundan pelerinleri, altın sımalı şapkalarıyla Venedikli fırıncılara benziyorlar... ekşi suratları ve nereye koyduklarını asla anımsayamadıkları zincirli gözlükleriyle titrek pelteler... Bu kişilerin; istedikleri zaman seni kurtarmaya ya da

mahvetmeye yeterli güçleri vardır. "Yarın hava güzel olsa bari" der gibi. Sakin bir şekilde tutup seni ömür boyu hapse mahkûm edebilirler... Sana elli yıl hapis... sana otuz. Sen sevimlisin, sana sadece yirmi yıl. Ne güzel, yaz, çiz, yargıla, karar ver! Bir de dokunulmazlıkları vardır! Unutmayalım ki, biz de bir yargıç ya da savcı aleyhinde konuşmak hâlâ suçtur. Bir bizde bir de Suudi Arabistan'da! Evet, evet... Yargıçlık öyle bir meslektir ki, yaşamımda bir kez olsun yargıç rolü oynamak için neler vermezdim... İşte Temyiz Mahkemesi Yargıç: "Ekselansları... Buyrun, susun, ayağa kalkın mahkeme heyeti geliyor... Ah bakar mısınız, bir kemiğınızı kaybettiniz mi acaba? Yoo olmaz, benim zaten hiç kemiğim kalmadı!"

KOMİSER: Kes artık şu dırdırı! Serseme döndüm. Haydi, otur şuraya, kapa çene-ni! (Bir iskemleye oturması için iter.)

Sanık (Histerik) Çek ellerini yoksa ısırırım!

Komisier Kimi ısırıyorsun sen?

Sanık Seni! Boynundan ve gırtlığından ısırırım! Hırrr!... Karşı koyarsan 122. maddeye girer: "Korumasız ruh ve akıl hastalarına karşı kışkırtıcı davranmak veya zor kullanmak, altı yıldan dokuz yıla kadar hapis ve emeklilikten men!"

Komisier Otur yoksa sabrım taşmak üzere. (Polise) Baston yutmuş gibi ne duru-yorsun öyle? Oturtsana şunu!

İ. I OLİS: İyi ama efendim: Isırılmış!

SANIK: Elbette: Isırırım! Hırr, Hırrr, ayrıca kuduz olduğumu da size hatırlatı-rım. Bir köpek tarafından ısırıldım... Kuduz it, kışımın bir kenarını ısır-dı. Ama köpek öldü, ben de tedavi gördüm. Tedavi gördüm ama yi-ne de zehirliyim. Hırrr! Uuuuuuu!!

KOMİSER: Alçak domuz, bir zehirli deli eksikti! Bırakta şu zaptı tamamlayalım. Haydi, uslu dur! Sonra salıvereceğim seni söz!

SANIK: N'olur beni salıvermeyin komiser bey. Sizinle, çok mutluyum. Polisin yanında kendimi güvenlikte hissediyorum: Dışarısı tehlikelerle dolu... İnsanlar çok kötü araba sürüyorlar, klâkson çalıyorlar, kıyasıya ani frenler yapıyorlar... grev yapıyorlar, sonra şu kapıları kendiliğinden kapanan otobüs ve metrolar... Tısss, trak... sıkıştın mı yandın... burada sizinle kalayım... Sanıklarla konuşmanıza yardım ederim... Vatan ha-inlerine, nitrik asitli gliserin fitili yapmakta üstilme yoktur...

KOMİSER: Yeter artık... Canımı sıktın ama!

SANIK: Komiserim, ya beni burada tutarsınız, ya da kendimi pencereden aşağı atarım! Kaçınca kattayız? Üçüncü mü? Eh, uygun sayılır, atarım! Ata-rım ve aşağıda paramparça ölmek üzere inerken de herkese anlatı-

rim... Ben öyle kolay da ölmem... Hurlaya, inleye anlatırım... Gazeteciler başıma toplanıncaya kadar ölinem, sonra da inleyerek beni pence-
reden sizin attığınızı anlatırım! Atlıyorum!

KOMİSER: Lütfen: Kes şunu! (Nöbetçi polise) Kapa şu pencereyi. (Nöbetçi polis pencereyi kapar.)

SANIK: Ben de merdiven boşluğundan atlarım. (kapıya yönelir)

KOMİSER: Tanrı aşkına! Yeter artık ama! Otur. (iskemleye itekler) Sen de kilitle kapıyı... Al anahtarı...

SANIK: At pencereden aşağı...
(Nöbetçi polis pencereye yönelir.)

KOMİSER: Evet, at aşağı, hayır dur, çekmeceye koy... Çekmeceyi kilitle... Çek anahtarı...

(Polis memuru söyleneni mekanik bir şekilde yapar.)

SANIK: At ağzına ve yut!

KOMİSER: Hayır, hayır, dur... Hiç böyle biri başıma tebelleş olmamıştı... (Memura) Ver şu kapının anahtarını!" (kapıyı açar) çık dışarı, defol... (Memur kendisine söylendiğini sanır, kapıya yönelir, adamı yakalar) Hadi merdivenlerden at kendini... Ne istersen onu yap... Dışarı... yoksa şimdi ben fıtıracağım.

SANIK: Komiserim hayır... Siz fıtırılmazsınız! Usulsüzlük yapmayın... Böyle itmeyin, lütfen... Niye beni indirmek istiyorsunuz? Burası benim durağım değil.

KOMİSER: Detol! (dışarı atar ve kapıyı kapar). Oh en sonunda oldu!

I. POLİS: Komiser bey, Doktor Bellati ile bir randevunuz vardı, hatırlatırım. Beş dakika da geciktiniz zaten.

KOMİSER: Neden, saat kaç oldu? (Saate bakar) Allah kahretsin... Bu adam insanda akıl mı bıraktı... Hadi gidelim, çabuk ol... (Soldaki kapıdan çıkarlar - Deli, biraz önce çıkarıldığı sağ kapıyı aralayıp başını içeri uzatır.)

DELİ: İzinizle... Komiserim, rahatsız etmiyorum ya? Sadece evraklarımı almaya geldim, onun için sinirlenmeyin... Neden cevap vermiyorsunuz? Kızdınız mı, haydi, gelin barışalım... Aaa, burada kimseler yok ki, Eh, ben de evraklarımı kendim alırım. Hastane raporum... reçete defterim, bu da da hakkımdaki şikayet dilekçesi... Eh, yırtalım gitsin... Bir sünger çekelim üzerine! Peki bu kimin hakkındaki şikayet dilekçesi? (Okur) "Ağır hırsızlık" Nereden, eczaneden... haydi, haydi serbesttin. (Kâğıdı yırtar) Sen... Ne yaptın? (Okur) "Zimmete para geçirmek... hakaretler" Hepsi hikâye... serbestsin oğlum! (Yırtar) Herkes serbest! (Kısa bir süre özel bir kâğıda takılır) Hayır, sen serbest olamazsın sen

alçağın birisin... Sen kalacaksın... pir içeri... (Evrakı dosyaya, dosyayı masaya özenle koyar ve evrak dolabını açar) Kimse kimildamasın... Adalet geldi! Ohoo, bunların hepsi kovuşturma dosyası mı? Hepsi yakılacak. Büyük bir kamp ateşi. (Çakmak alır ve bir grup dosyayı yakmak üzere çeker ve ateşi yaklaştırır, birden gözüne bir yazı takılır) "Acil soruşturma" (Sonra bir başka grup dosya alır kapağını okur) "Soruşturma Arşivi Kararnamesi..." (Bu esnada telefon çalar. Deli, sakin bir şekilde cevaplar) Alo, burası komiser Bertozzo'nun bürosu. Kimsiniz? Hayır, üzgünüm, kim olduğunuzu söylemezseniz çağırمام... Ne komiser mi? Bizzat siz misiniz? Hadi canım... olamaz! Çok memnun oldum... Pencereci komiser! Hayır, hiçbir şey, hiç... Nereden aradınız!... Tabii, ne aptalım, dördüncü kattan... Nerede mi!? Kim miyim? Duydun mu Bertozzo, asiler burada, kim olduğumu soruyor... Talimin et bakalım? Zamanın mı yok? Hadi canım, bir meslektaşına zamanım yok, denir mi? Haydi ya tahmin edersin, ya da telefonu Bertozzo'ya vermem! Kim miyim? Anghiari mi? (Kendi kendine) Ben Anghiari miyim? Evet, iyi bildin... Ben komiser Pietro Anghiari. Aferin, Eh, Milano'da ne mi yapıyorsun? Sende çok meraklısın yani! Sen Bertozzo'dan ne istiyorsun, onu söyle? Hayır, telefona gelemez, bana söyle. Yüksek bir yargıç mı? Washington'dan mı geliyor? Evet, Roma'dan demek istedim. Bizim hükümetin Roma'da olduğunu hep unutturum... Desene bir çeşit "müfettiş"... Tabii, anlaşılan bakanlık, savcılığın soruşturmaya yer olmadığına dair kararını hoş karşılamadı. Emin misin? Ah, önce kararı beğenip sonra olayı tekrar düşünmeye başlıyorlar. Ah, kamuoyundaki tepkiler yüzünden öyle mi?... Çok sevindim... kamuoyuna... kimin tepkisi... Bertozzo'da burada güllüp duruyor. (Ahizeyi uzaklaştırıp, güler) Hah, ha! Gülmekten yoruldu... Hah ha! (Çağırıyormuş gibi) Bertozzo, dördüncü kattaki arkadaşımız, sana "gülsün bakalım, nasılsa kendisine bir giren çıkan yok" diyor... Ama kendisiyle müdürü için çok kelek bir durummuş... Hah... ha... ha... Bertozzo onlar karşılıklı geçip uyuzlarını kaşınımlar diyor... Hah... ha... ha... Hayır bu sefer ben güldüm! Senin müdür bok yoluna giderse çok keyiflenirim doğrusu... Şey, evet, ona benim tarafımdan de ki: "komiser Anghiari, çok keyiflenmiş" Bertozzo da benimle aynı fikirde, baksana nasıl güllüyor. (Ahizeyi uzaklaştırır) ha ha ha!... Duydun mu? Sizi kapı dışarı ederlerse kime ne bundan? Şunu da ilet: "Anghiari ve Bertozzoyu bu mesele hiç ırgalamıyormuş" de! (Ahizeyi uzaklaştırır ve elini dudaklarına götürür, borazan gibi kuvvetli üfler) Burrt... Evet, Bertozzo birt yaptı. Ne bozuluyorsun, anladık, Emniyet Müdürü Ustica ve Ventotene ile aranızdan su sızıyor. Böyle yaklaşmamak lâzım! İşte, aferin, bu meseleyi başbaşayken bir daha konuşuruz... Şimdi Bertozzo'dan ne istiyorsun, bakalım, hangi belgeler? Eheet, not alıyorum: Ölen anarşistle ilgili kovuşturmaya yer olmadığına dair karar... Tamam... sana hazırlar, yollarız... Sorğu tutanaklarının kopyalarını da... var, var hepsi burada arşivde. Tabii, ikiniz de bunu doğru düzgün ha-

zırlamak zorundasınız. Yargıç dedikleri gibi; patdadanak gelirse... nasıl, nerede söylüyorlar bunu? Romada. Ben Roma'dan geliyorum, bilmez miyim? Elbette yargıcı tanıyorum adı Malipiero. Hiç duymadın mı? Eh, yakında duyarsın. On yıl boyunca toplama kamplarında neler yapmış. Hatta, Cezaevi müdürüne sorabilirsin... Hayır, belki de sormasan daha iyi olur. Çünkü tanırsa kalp sektesinden gider, bize de eğlenecek bir şey kalmaz... ha, ha! Ohoo, benim dördüncü kattaki kahraman kardeşim, bu ne alınganlık? Bu emniyette şaka da yapılmıyor artık! Tamamdır, merak etme, hepsini yukarı yollarız. Eyvallah... bekle, bir dakika! Ha, ha, Bertozzo çok komik bir şey söyledi... Kızmazsan söylerim... Anlaştık mı? Tamam, o halde söylüyorum: Dedi ki... ha, ha... yargıç, durumu anlayınca, seni güneye ıssız bir kasabaya tayin edenmiş. Tek katlı olan emniyet müdürlüğünde komiserin odası bodrum katta olmuş. Haha... durumu çaktın mı? Bodrum kat... ha, ha, ha... Tutuklular bir daha öyle yüksekten düşmesinler diye beğendin mi? Beğenmedin mi? Başka zaman beğenirsin! (Dinliyormuş gibi yapar) Peki... hemen söylerim. Bertozzo, yakışıklı komserimiz seni ilk gördüğü yerde gözünün üstüne bir tane patlatacakmış! Anlaşıldı, tamam. Birrrt! (Ağzıyla birt yapar) İkimizden de saygılar, kapatıyorum! (Telefonu kapar ve aceleyle gerekli olan dosyaları aramaya koyulur) "Kolları sıvayalım yargıç bey, zaman azalıyor... ha, ha, derin araştırmalarımı kendime ve dünyaya göstermenin tam zamanı, bu fırsat bir daha çıkmaz. Bununla kutsal "yüksek" mertebeye ulaşabilirim. Bu fırsatı bir daha nereden bulurum? Tanrım çok heyecanlıyım! Bir sınavdayım sanki, yüksek diploma sınavında gibiyim. Bir yüksek yargıç olduğuma onları bir inandırırım... Yadırgamazlarsa iyidir, vay anasını kürsüdeyim! Yanlış bir hareket yapmasam hari! Bakalım, önce yürüyüş şeklini denemeli! (Hafif topallayarak dener.) Hayır, bu daha çok mübaşire benzedi. Romatizmalı ama saygı uyandıran bir yürüyüş olmalı. İşte böyle, boyun hafif çarpık... bu da emekli malüle benzedi. (Tekrar dener.) Hayır, ayağı sürtilyerek ve her adım sonunda yeni bir hançle yaparak yürüsem daha iyi. (Dener) Hiç fena değil... Dizleri pelte yapsak? (Dener) Yoksa şu lünlü çekirge sıçramasını mı yapsak? (Ayaklarını topuktan parmağa yuvarlayıp yaylanarak birkaç adım atar.) Kahretsin, gözlükler... Yok ama gözlük kullanmayalım. Sağ gözü hafif kapalı tutsak? İşte, böyle, yan yan okumalı az laf etmeli... biraz öksürük öhö, öhö! Yok, yok öksürük olmasın... bir tik olsun mu? Eh, genizden konuşmalı, ağızdan bal akmalı... ama arasına beklenmedik bir şekilde başını sert bir hareketle çevirip: "Hayır sevgili müdürüm; O iş bitti! Artık faşistlerin toplama kampı müdürü değilsiniz... Bunu arasına hatırlarsanız iyi olur!" Hayır, hayır tamamen zıt bir tip daha iyi değil mi? Soğuk, farklı, kararlı, bir ses tonu, hüznü miyop bakışlar... gözlüğüyle uğraşılıyor, ama tek bir merceğe kullanıyor: Böyle. (Bir yandan rolünü prova ederken, bir yandan da dosyaları karıştırır) Şuna bak! Domuz: İşte aradığım dosyalar, hey, sakın ol... Ne bu

telaş? Hemen rolüne konsantre ol... Lütfen buyrun! (Kararlı bir ses tonu ile) Hepsi, tamam mı? Bakalım: Milano Mahkemeleri Arşivi Karamamesi... Ha, Roma'daki anarşist grubun dosyası... başlarında bir dansçı var... Güzel! (Bir çantayı alır, dosyaları çantaya tıktırırken içi boş mu diye bakar) bir dakika, ya içinde birkaç parça cam kırığı kaldıysa... Adaletin çantası bu, hiç belli olmaz! Kullanmadan önce kontrol etmek gerekir!

(Bu sırada, deli portmantoda asılı duran kahverengi bir şapka ile siyah bir paltoyu giymek üzereyken, komiser Bertozzo gelir. Komiser, deliyi ilk bakışta tanımaz, bir an şaşkın duraksar.)

KOMİSER:

Buyrun, bir şey mi arzu ettiniz? Kime baktınız?

DELİ:

Hayır hiç bir şey komiser, kâğıtlarımı almak için geri geldim.

KOMİSER:

Yine mi siz? dışarı!

DELİ:

Tanrı aşkına, kendi işlerinize sinirlendiyseniz, ne diye bana bulaştırıyorsunuz?

KOMİSER:

Defol! (Kapıya doğru itekler)

DELİ:

Tanrım! sizin hepinizde, nevrasteni başgösterdi anlaşılan. Yeter, ama önce şu deli, deminden beri döne dolaşa sizi arıyor "ille de suratının ortasına patlatacağım" diye fır dönüyor.

KOMİSER:

(Bir an duraksar) Kimmiş döne dolaşa beni arayan?

DELİ:

Dolçevita tipli, sportmen, yakışıklı, dik yaka kazak giyen biri. Böyle biri gözünüzün üstüne bir yumruk atmadı mı?

KOMİSER:

Bana yumruk atmak mı?

DELİ:

Evet, size ve bir başka meslekdaşınıza daha... Angari mi Angario mu öyle bir şey...

KOMİSER:

Anghiari... Bir komiser, Roma siyasi polisinden?

DELİ:

Ne bileyim ben?

KOMİSER:

Bu dolçevita tipli herif niye bana yumruk atacakmış?

DELİ:

Birt yaptığın için...

KOMİSER:

Ne birtı?

DELİ:

Evet, hatta iki defa, telefonda... bir de pis pis gülmüştünüz ha, ha... hatırlayamadınız: ha, ha! (Daha önce yaptığı gibi telefonu açar, gülüşü tekrarlar)

KOMİSER:

Neler saçmalıyorsun? Bu da yeni rollerinizden biri mi?

DELİ:

Evet, az sonra gözünüzün üstüne bir yumruk yediğinizde, rol mü değil

mi görürsünüz. Dördüncü kattaki zavallı meslekdaşınıza hak vermemek mümkün değil.

KOMİSER:

Kime?

DELİ:

Meslekdaşınıza... Siz ne diye meslekdaşınıza "güneyde bir yerde, bodrum katındaki bir polis merkezine gönderileceksin" dediniz ki? Onun müdürü, eski faşist toplama kampı müdürü değil miydi?

KOMİSER:

Kim, bizim müdür mü?

DELİ:

Evet... Sizi yöneten ve yönlendiren kişi!

KOMİSER:

Dinle, yeter artık, zırvalarınızla boşboşuna zaman harcattınız bana... Lütfen çıkar mısın! Hadi bakalım!

DELİ:

Ebediyen mi? (Öpücük yollar) munc, munc! (Komiser öfkelenir) Tamam, anlaştık, gidiyorum. Ama sizi sevdim. Herşeye rağmen bir öne-ride bulunacağım... Şu sizin dolçevita meslektaşınızla karşılaşırsanız; eminim bana müteşekkür kalırsınız. (Çıkar)

(Komiser portmantoya doğru giderken rahat bir nefes alır. Portmantonun boşalmış olduğunu farkeder.)

KOMİSER:

(Peşisıra koşar) Allahın cezası! Deli numarası yapıp paltoları çaldı... Hey, sen! (O esnada içeri giren polis memuruna) koş, şu deliyi yakala... Daha önce burada gördüğün deliyi... Benim paltomu çaldı... Şapkamı da... belki çantamı da almıştır... Tabii, çantamı da aldı, çabuk yakala onu!

I. POLİS

Hemen komiserim... (Dışarı çıkar ve hemen geri döner) Evet efendim, komiserim içeride... içeri buyrun (Delinin dağıttığı kâğıtları toplamaya çalışan komisere döner).

KOMİSER:

Nereye gitti benim dosyalarım?

I. POLİS:

Komisere Bertozzo, siyasi şube komiseri sizinle görüşmek istiyor. (Komiser Bertozzo, yazı masasından başını kaldırır ve sağ köşeye doğru ilerler.)

KOMİSER:

Aman iki gözüm... Ben de az önce senden söz ediyordum, Delinin biri dediki... ha, ha... düşünsene bir... sen beni gördüğün yerde... (Kapıya yaklaşınca kapıdan bir kol uzanır. Gözünün üstüne bir yumruk iner. Bertozzo düşerken cilulesini tamamlar) gözümü morartacakmışın! (Bertozzo yerde bayılır. Deli diğer kapıdan başını uzatır, bağırır.)

DELİ:

Sana indireceğini söylemiştim. (Ve elini borazan gibi ağzına tutarak üfler...)

(Işıklar kararır. Müzik pürer. Komik ve grotesk bir marş yükselir. Bu sahne değişimi için gerekli olan zamandır.)

I. SAHNE

Işıklar yandığında daha öncekine benzeyen bir büro götürürüz. Öncekinin benzeri mobilyalar daha farklı yerleştirilmiştir. Arka duvarda, dönemin devlet başkanının büyük bir portresi asılıdır. Sağda ardına kadar açık bir pencere bulunmaktadır. Deli, o sırada içeri giren sportmen komişere sırtı dönük şekilde, pencereden dışarı bakmaktadır. Komiser, daha önce tarif edildiği gibi, Sportmen yapılıdır. Spor bir ceket ve dik yaka kazak giymiştir.

S. KOMİSER: (Mıhlamış gibi kapının yanında duran 1. polis memuruna, yavaşça) Kim bu? Ne istiyor!

2. POLİS: Bilmiyorum komiserim... Büyük biri gibi girdi içeri... İhtişamla. Sizinle konuşmak istiyormuş...

S. KOMİSER: (Sürekli sağ yumruğunu ovuşturmaktadır) Ah, konuşmak mı istiyormuş? (Çekinerek deliye yaklaşır) İyi günler, ne arzu etmişsiniz? Beni aradığınızı söylediler.

DE Lİ: (Umursamazlıkla bakar, şapkasıyla selamlar) İyi günler. (Komiserin ovuşturduğu yumruğuna bakar) Elinize ne oldu?

S. KOMİSER: Ee, hiç... siz kimsiniz?

DE Lİ: Hiçbir şey olmadı mı? Niye ovuşturuyorsunuz o halde? Böyle bir tavır mı geliştirdiniz? Yoksa bir çeşit tik mi? (Komiserin sabrı taşmaktadır.)

S. KOMİSER: Olabilir... Kiminle müşerref olduğumu sormuştum?

DE Lİ: Bir zamanlar bir piskopos tanıdım... Cizvitti. Aynı ovuşturma alışkanlığı vardı...

S. KOMİSER: Yanılmıyorsam...

DE Lİ: Tabiki yanılıyorsunuz! Cizvitlerin meşhur ikiyüzlülüğünden bahsedeceğimi sanıyorsanız kesin yanılıyorsunuz... Gerçi ben cizvit eğitimi gördüğümü söylemek zorundayım, buna bir itirazınız yok herhalde?

S. KOMİSER: (Şaşkın, hocalar) Hayır, rica ederim... ama, işte...

DE Lİ: (Ses tonu değişir) Onu diyordum: Bu sözünü ettiğim piskopos, iki yüzlü, yalancı biriydi. İşte o da böyle sürekli yumruğunu ovuştururdu!

S. KOMİSER: İzin verirseniz, siz...

DE Lİ: (Konuşmasını beklemeden) Sizin bir ruh doktoruna gitmeniz gerek. Böyle devamlı yumruğunuzu ovuşturmanız, kendinize yeterince gülen duymadığınızın belirtisi... Suçluluk duygusu ve cinsel doyumsuzluk... Belki de kadınlarla sorunlarınız vardır, yanılıyor muyum?

- S.KOMİSER: (Sabrı taşar) Yetti ama! (Masaya bir yumruk indirir)
- DE Lİ: (Yumruk indirişini kastederek) Çok düşüncesizce bir davranış! (Son derece kontrolsüz) Gerçeği söyleyin, bu bir tik değil... En fazla on beş dakika önce birine yumruk attınız, itiraf edin!
- S.KOMİSER: İtiraf edecek bir şeyim yok. Kiminle müşerref olduğumu söyler misiniz... Hem şu şapkanızı çıkarsanız başınızdan!
- DE Lİ: Haklısınız. (Şapkayı çıkarır) İnanın nezaket dışı bir şey düşünmedim... Açık pencere cereyan yapıyor da... cereyan bana çok dokunur. Özellikle başım üşür. Sizin ıslımez mi? Acaba pencereyi kapatamaz mıyız?
- S.KOMİSER: (Sert) Hayır, maalesef!
- DE Lİ: Öyle olsun: Sen yargıtay üyesi Prof. Marco Maria Malipiero...
- S.KOMİSER: Yargıtay üyesi mi? (Sesi kısılmış gibidir)
- DE Lİ: Roma Üniversitesi eski... şerbest doçenti. Sonra virgül... üniversiteden.
- S.KOMİSER: (Şaşkın, esas duruşta) anlıyorum...
- DE Lİ: (Saldırgan ve ironik) Neyi?
- S.KOMİSER: Hiç bir şeyi.
- DE Lİ: Elbette. (Saldırgan) Hiçbir şey anladığın yok. Buraya, kapatılmış olan soruşturma dosyasını yeniden incelemek üzere gönderildiğimi siz nereden öğrendiniz?
- S.KOMİSER: (Çırpınarak) Ama gerçekten... ben...
- DE Lİ: Dikkat, yalan söylemek yok. Bir şeye şiddetle öfkelendiğimde... benim tikimde başlar... burada boynumda... birisi beni aldatmaya kalkmasın... Bakın bakın nasıl atıyor! Şimdi söyleyin, geleceğimi biliyor muydunuz, bilmiyor muydunuz? (Sinirlendiği her durumda şahdamarını gösterir)
- S.KOMİSER: (Heyecanla yutkunur) Evet, biliyordum... Ama bu kadar çabuk geleceğinizi sanıyorduk... hepsi bu...
- DE Lİ: İyi ya... İşte bu yüzden yangı kurulu gelişimi öne aldı... Bizimde bazı haber kaynaklarımız var... Böylece sizi gafil avladık! Üzülünüz mü?
- S.KOMİSER: (Çok şaşmıştır) Hayır, düşününüz ki... (Deli boyun damarını gösterir)... yani evet... pekçok... (Bir iskemle gösterir) buyurmaz mısınız, şapkanızı alayım... (Şapkayı alır ama düşüncesinden vazgeçercesine) Yoksa çıkarmak istemez miydiniz?
- DE Lİ: Yok canım, isterseniz siz takım... Zaten benim değil.

- S KOMİSER: Ne dediniz? (Pencereye gider) Pencereyi kapatayım, isterseniz?
- DELİ: Gerek yok. Rahatsız olmayın. Bana emniyet müdürlüğü çağırın... Hemen başlamak istiyorum.
- S KOMİSER: Hemen... Ama müdür beyin odasına geçsek daha iyi olurdu... Orası daha rahattır.
- DELİ: Evet olabilir, ama şu anarşistin başından geçen sıkıcı olay, burada olmuştu, öyle değil mi?
- S. KOMİSER: Evet burası...
- DELİ: (Kollarını iki yana açar) Ee, o halde? (Oturur ve çantasından dosyaları çıkarır. Delinin yanında büyük bir çanta daha getirmiş olduğunu görürüz. Bu çantadan: büyük bir büyüteç, bir cımbız, bir klasör, yasa kitapları ve benzeri kitaplar çıkar. Kapıya yakın duran komiser, 2. polis memurunun kulağına bir şeyler fısıldamaktadır.)
- DELİ: (Dosyaları yerleştirirken) Benim olduğum yerlerde daima yüksek sesle konuşulmasını tercih ederim, komiserim.
- S. KOMİSER: Evet, özür dilerim. (Memura döner) Müdür beye gidip, bir zahmet acele buraya gelmesini söyle. Mümkünse...
- DELİ: Mümkün değilse de... (Komiser hemen düzeltir.)
- S. KOMİSER: Evet, mümkün değilse de.
2. POLİS: (Çıkarken) Başüstüne...
- S. KOMİSER: (Yargıç kılıklı deli elindeki belgeleri dolablara, pencerelere, duvarlara tutmaktadır. Komiser birden birşey hatırlamış gibi) Ah, elbette... tutanaklar! (Telefona gider bir numara çevirir) Alo, komiser Bertozzo'yu verir misiniz bana... Nereye gitti? Müdür beye mi? (telefonu kapatıp, yeni bir numara çevirecekken deli araya girer)
- DELİ: Kusura bakmayın ama komiser bey...
- S. KOMİSER: Buyrun sayın yargıç.
- DELİ: Sizi telaşlandıran şu komiser Bertozzo'nun burada gözden geçireceğimiz soruşturma ile bir ilgisi var mı?
- S. KOMİSER: Evet... yani... işte... Arşive baktığı için tüm belgeler onda...
- DELİ: Önemi yok... Belgelerin tümü bende... Kopyalarına ihtiyaç yok ki? Ne işe yarar?
- S. KOMİSER: Haklısınız, işe yaramaz. (Dışarıdan müdürün bağırması işitilir ve fişek gibi içeri dalar. Ardından süklüm püklüm bir halde polis memuru girer. Deli düşen evrakları toplama bahanesiyle yere eğilir, masanın arkasında saklanır.)

- MÜDÜR: Komiser, mümkün değilse bile buraya gelmek zorunda oluşum da ne demek oluyor?
- S KOMİSER: Hayır, haklısınız, müdürüm... ben şeyden dolayı...
- MÜDÜR: Dolayınıza başlarım! Benim amirliğim bir anda ne hale geldi? Sizi uyarıyorum haddinizi bilin, yoksa bu davranışlar hoşuma gitmiyor... Özellikle de meslekdaşlarınıza olan davranışlarınız... Gidelim, yoksa yüzümüze bir yumruk yiyebiliriz!
- S KOMİSER: Şey, bakın müdür bey... Komiser Bertozzo size birt meselesinden ve o bodrum katındaki polis merkezi hikayesinden hiç söz etmemiş anlaşılın.
- MÜDÜR: Ne birt! Hadi çocuklaşmayın... Bir sürü boktan haberleriyle bizimle dalga geçen o lanet olasıca gazetecilerin gözleri üzerimizdeyken, bir-birimizle iyi geçinmek zorundayız... Çekiştirip durmayın. Dilediğim gibi konuşurum ben... (Komiser, sahte yargıcı işaret eder) Ha o mu? Allah Allah! O da kim? gazeteci mi? Niye hemen söylemi...
- DELİ: (Başını belgelerden kaldırmadan) Merak etmeyin Müdür bey, gazeteci değilim... Benden sır çıkmaz... emin olabilirsiniz.
- MÜDÜR: Sağ olun.
- DELİ: Kaygılarınızı anlıyor ve paylaşıyorum. Siz gelmeden önce bunları genç meslektaşınıza da belirtmiştim.
- MÜDÜR: (Komisere) Doğru mu?
- DELİ: Bu delikanlı, çok çabuk sinirlenen, hoşgörüsüz birisi. Konuşmalarından birtlara ve birt türü şakalara allerjisi olduğunu sezdim. Bizim aramızda birt çekmenin çok değişik anlamları vardır! Sizin bundan haberiniz var mı? (Müdürü kendine doğru çeker, müdür tereddütlü bir tonla)
- MÜDÜR: Doğruyu söylemek gerekirse, yok...
- DELİ: (Kulağına fısıldar) beni can kulağıyla dinleyin müdürüm... Sizinle bir büyüğünüz gibi konuşacağım: Bu delikanlının gerçek bir ruh doktoruna görünmeye ihtiyacı var... Alın, bu doktor benim arkadaşımdır... Bir dehadır... (Eline bir kartvizit tutuşturur) Prof. Antonio Rabbi... Eski serbest doçent... Ama virgüle dikkat edin.
- S.KOMİSER: (Nasıl kurtulacağını bilemez) Teşekkür ederim, ama izin verirsiniz, ben...
- DELİ: (Aniden ses tonu değişir) Elbette izin veririm, elbette... böyle buyurun... Baştan başlayalım... Sanırım meslekdaşınız gereken bilgiyi vermiştir.
- S.KOMİSER: Hayır, özür dilerim, henüz o zamanı bulamadım. (Müdüre döner) Prof.

- DE Lİ: Marco Maria Malipiero, yargıtay kurulunun başkanı...
- S. KOMİSER: Rica ederim. Şu kurulu, başkanı gibi lâfları sıfatları bırakın... Yargıtay kurulundan bir üye diyebilirsiniz, bu yeterli!
- MÜDÜR: Nasıl isterseniz.
- S. KOMİSER: (Bu darbeye aptallaşmıştır) Ekselansları... ben birden şey edemedim...
- MÜDÜR: (Durumu kurtarır) Sayın yargıç şu olayın soruşturma dosyasını gözden geçirmek üzere buradalar.
- DE Lİ: (Aniden öne fırlar) Ah, elbette, elbette, bunu bekliyorduk.
- MÜDÜR: Gördünüz mü, amirleriniz ne kadar samimi, gördünüz mü? Kâğıtları açık oynuyor! Öğrenin! Elbette başka bir jenerasyon, başka bir eğitim!
- DE Lİ: Evet efendim. Bize başka türlü öğretiler ne de olsa.
- MÜDÜR: Bakın, size hemen söylememe izin verin, nasıl desem... Tanıdık biri gibi geliyorsunuz... Daha önce karşılaşmış gibiyiz... Yıllar önce toplama kampında bulundunuz mu hiç?
- DE Lİ: (Kekeler) Toplama kampı mı?
- MÜDÜR: Daha neler? Toplama kampında bir emniyet müdürünün ne işi var? Nerede görülmüş?! Neyse biz konumuza dönelim!
- DE Lİ: Konumuza!
- MÜDÜR: (Gözlerini kısarak) İşte! (Parnağıyla işaret eder) Yok, yok, olamaz! Kuruntuyu bırak! (Deli gözlerini ovuştururken, komiser aceleyle müdürün kulağına bir şeyler fısıldar. Aynı anda müdür bir sandalyeye yığılır. Sinirle bir sigara yakar) Şimdi konuya gelelim. İşte, buradaki tutanaklara göre... (birkaç sayfa çevirir) Sayfa... 25, 26, 27 ve 28... (komiser, sigaranın dumanını yuttuğu için öksürmeğe başlar)... Neyse tarih bizi ilgilendirmiyor o gece demiryollarında çalışan bir anarşist bir bankaya koyduğu bombayla masum 16 insanın hayatını yitirmesine neden olduğundan bu odada, soruşturma başlatılmıştır. Burada, sizin ifadeniz bulunuyor sayın müdürüm: "Adı geçen hakkında, suçlu olduğuna dair kuvvetli kuşkulular bulunmaktaydı".. Doğru mu? Böyle mi söylemişsiniz?
- MÜDÜR: Evet ama başlangıçta, efendim... daha sonra...
- DE Lİ: Başlangıçta olduğuna eminim... Soruyla gidelim: "Anarşist geceyarısına doğru Raptus'a yakalanarak, kendini pencereden aşağı atmış ve çarpmadan dolayı ölmüştür." Müdür sürekli bu Raptus'tan söz edip durmuş, Nedir bu Raptus? Bandieu, bunun bir çeşit kriz olduğunu söylüyor. Büyük bir çaresizlik duygusu ve korku yaratıldığında kendini yok etme şeklinde ortaya çıkarmış. Doğru mu?

MÜDÜR-KOMİSER

Doğru.

DE Lİ:

O halde bu büyük çaresizlik duygusu ve korkunun kim tarafından yaratıldığına bakmamız gerekiyor. Onun için olayı yeniden canlandıralıyız: Bu durumda sahneye girme sırası sizde müdür bey.

MÜDÜR:

Bende mi?

DE Lİ:

Evet, haydi: Şu meşhur girişinizi tekrarlamak istemiyor musunuz?

MÜDÜR:

Özer dilerim, hangi meşhur giriş?

DE Lİ:

Şu Raptus krizine yol açan giriş.

MÜDÜR:

Yargıç bey... Bir yanlış anlama olmalı, o benim girişim değildi... Yardımcılarımdan biri...

DE Lİ:

Yo, yo, sorumluluğu emrinizde çalışanların üstüne atmak hiç hoş değil... Hatta çirkin bir davranış... Haydi, kendinizi toparlayın ve rolünüzü oynayın...

MÜDÜR:

Ama sayın yargıç, bu geçmişte yaptığını hatırlaması için başvurulan bir yöntemin parçasıdır. Hemen hemen her karakolda yapılabilir. Zanlıyı konuşturmanın yollarından biridir.

DE Lİ:

Size kim izin verdi. Lütfen, bırakınız amiriniz konuşsun! Bunun saygısızlık olduğunu bilmiyor musunuz? Bundan sonra sadece sorulursa cevap verirsiniz, anlaştık mı? Siz müdür bey lütfen, şu girişi tekrarlamayınız, sadece siz gireceksiniz.

MÜDÜR:

Pekâlâ efendim. Herşey aşağı yukarı şöyle gelişti: Anarşist tam şimdi sizin olduğunuz yerde oturuyordu. Yardımcım (Deli hissimle bakar, boyununu gösterir) yani ben, hızla içeri girdim...

DE Lİ:

Mükemmel!

MÜDÜR:

Ve ifadesini aldım!

DE Lİ:

İyi gidiyor! Devam

MÜDÜR:

"Koçum hem demiryolcum hem, devrimyolcum benim" benimle dalga geçmeyi bırakın ama yargıç bey!

DE Lİ:

Yoo, lütfen ama... parçaya devam edin! (tutanakları göstererek) bunlarda sansür yok... öyle dememiş miydiniz!

MÜDÜR:

Şey, evet, sonra dedim ki: Bizi götaltı yaptığın yetmez mi?

DE Lİ:

Sadece götaltı mı dediniz?

MÜDÜR:

Evet, yemin ederim o kadar.

- DELİ: İnanıyorum. Sonra. Nasıl sonuçlandı?
- MÜDÜR: Bombaları istasyona senin koyduğuna dair elimizde deliller var.
- DELİ: Ne bombası (oyunu devam ettirir)
- MÜDÜR: Bilmiyormuş, numarası yapma! Hangi bombadan bahsettiğimi biliyorsun: Sekiz ay önce merkez istasyon vagonlarına konulan bomba.
- DELİ: Gerçekten elinizde delil var mıydı?
- MÜDÜR: Hayır, ama komiser beyin demin açıkladığı gibi, poliste sıkça kullanılan basit numaralardan biridir bu.
- DELİ: Ha, ha... İyi bir yem... (Keyifle müdürün omuzuna kuvvetle vurunca, müdür diz üstüne çöker)
- MÜDÜR: Tabii kuşkularımız vardı... Sanık, Milano demiryollarına çalışıyordu... Ondan kuşkulanmamız normaldi ..
- DELİ: Tabii, değil mi ya, apaçık ortada. Hiç şüphesiz istasyonda patlayan bombaları, demiryollarında çalışan biri yerleştirmiştir. Roma'da adalet sarayındaki o ünlü bombayı da yargıçın biri yerleştirmiştir, meçhul asker anıtına konulan bombayı şeref nöbetindeki asker, Tarım bankasındaki de bir banker ya da bir tarımcı, ya da çiftlikağası yerleştirmiştir. (Aniden sinirlenir) Haydi beyler... Ben buraya ciddi bir soruşturma yürütmeye geldim! Sizin gibi geri zekâlıların önyargılarını dinlemeye değil. Sadece gelelim. Burada diyor ki: "Suçlamanın anarşiste fazla bir etki yapmadığı görüldü. Bütün olanlara inanmıyor saf saf gülümsüyordu. Kimin ifadesi bu?
- S.KOMİSER: Benim yargıç bey.
- DELİ: Aferin, demek gülümsüyordu... Peki konuşurmaya gerek olmadığına dair kararda sizin ifadeleriniz var... "İşini kaybetme korkusu, intiharla sonuçlanan bu krizin doğmasında, baş etkenlerden biri oldu." Nasıl yani? Önce inanmadan safça gülümsüyor, sonra da birdenbire işinden kovulma korkusuna kapılıyor? Bu korkuyu adamın içine kim saldı peki? Kim adamın ayağına kadar gidip işinden kovulmasıyla ilgili şeyleri konu etti?
- S.KOMİSER: Yemin ederim, işin beni ilgilendiren yanı ...
- DELİ: Lütfen durumu hafifletmeye çalışmayın... Siz ikiniz keman çalmadınız herhalde... Geçelim, dünyadaki tüm polisler sertlikten hoşlanır, anlamadığım neden sadece siz, yegâne yumuşak davranan polisler olmak zorundasınız? Yasalar mı sizi böyle yönlendiriyor yoksa! Haydi, dalga mı geçiyoruz?
- MÜDÜR-S.KOMİSER Teşekkürler yargıç bey.
- DELİ: Rica ederim. Diğer yandan bilindiği gibi, bazı durumlarda sakıncalar

da doğurabilir. Birisi bir anarşiste gidip! "Durumun kötü, demiryollarındaki amirlerine senin anarşist olduğun söylediğimde halin harap... O saat kapı önüne koyarlar seni... İşten kovulursun!" Bu düşkünlüğü demektir... Gerçeği söylemek gerekirse bir anarşiste her yerde rastlamak mümkün... Eninde sonunda küçük burjuvalardır hepsi... Küçük konforlarına düşkünlüdürler. Her ay gelen düzenli maaş, yılbaşı ikramiyesi... yılda bir maaş fazlası ikramiye, emeklilik, sağlık sigortası, dingin bir yaşlılık... Bu anarşistler kadar yaşlılığını düşünen azdır, inanın... tabii, ben günümüzdeki anarşistlerden söz ediyorum... Şimdinin o rahatına düşkünlülerinden... Tatlı su anarşistlerinden... Nerede o bir zamanlardaki çaresizler... ülkeden ülkeye kovalananlar... Siz o kovalananları mı kastettiniz yoksa, sayın müdür? Ha, ha, bu da ne demek oluyor?! Demek ki özetleyecek olursak, siz bir anarşistin moralini bozup onun için karartma mücadelesine giriyorsunuz, o da kendini aşağı atıyor...

S.KOMİSER:

İzin verirseniz sayın yargıç, dürtüst olmak gerekirse olay hemen oluşmadı... Benim işin içine girişim hala eksik.

DE.İ:

Ya, ya, haklısınız... Olaydan önce, siz komiser bey dışarı çıktınız, sonra tekrar içeri girdiniz ve yaratıcı bir sessizlikten sonra dediniz ki... Haydi komiser, repliklerinizi oynayın... benim anarşist olduğumu düşünün...

S.KOMİSER:

Evet, elbette: "Şimdi Roma'dan aradılar beni, sana kıyak bir haber var: Arkadaşın, pardon, dansçı yoldaş itiraf etti. Milano Bankasına bombayı kendisinin koyduğunu kabul etti."

DE.İ:

O, demiryolcu bunu nasıl karşıladı?

S.KOMİSER:

Çok kötü, bembeyaz oldu... bir sigara istedi... yaktı...

DE.İ:

Sonra kendini attı.

S.KOMİSER:

Hayır, hemen değil.

DE.İ:

Siz ilk anlattığımızda hemen "attı" demişsiniz, doğru değil mi?

S.KOMİSER:

Evet, doğru.

DE.İ:

Bunun da ötesinde, Televizyonlara ve basına yaptığımız konuşmalarda, anarşistin kendini artık mahvolmuş biri gibi hissettiğini de söylediniz... "Köşeye sıkıştırılmış olduğunu" Böyle demediniz mi?

S.KOMİSER:

Evet aynen öyle söyledim "Köşeye sıkıştırılmış"...

DE.İ:

Sonra neler dediniz?

S.KOMİSER:

O ünlü öğleden sonra boyunca sözümlü ettiği denizcilerin kahvesinde kâğıt oynadığına dair ifadesinin geçerli olmadığını söyleyince yıkılmıştı, ayakta duracak gücü yoktu.

- DELİ:** Demek ki, anarşist, sadece tren istasyonundaki bomba olayından değil, aynı zamanda Milano Bankalarına konulan bombalardan da suçlandığını düşündü. Sonunda anarşistin intihar eylemini "apaçık bir itirafname" olarak ifade etmişsiniz.
- S. KOMİSER:** Evet, öyle dedim.
- DELİ:** Ya siz komiser bey, onun bir serseri, bir cani olduğunu haykırp durmuşsunuz! Ama hemen birkaç hafta sonra da siz müdür bey, demiryoluyla ilgili elinizde somut kanıtlar bulunmadığını açıkladınız doğru mu? O halde o adam tamamiyle masumdu ve siz bile sayın komiser, şöyle yorumladınız: "Bu anarşist çok dürüst bir delikanlıydı".
- MÜDÜR:** Evet, kabul ediyorum... Yanılmışız...
- DELİ:** Rica ederim... Herkes yanılabilir. Ama siz, bağışlayın, biraz fazla yanılmışsınız: Bakın şöyle izah edeyim. Önce normal bir yurttaşı keyfi kararınızla tutukluyor, sonra adamı yasaların izin verdiğinden daha uzun süre alıkoyuyor, yetkânizi kötüye kullanıyorsunuz. Demiryollarına bombayı kendisinin koyduğuna dair elinizde kanıtlar olduğunu söylüyorsunuz... Asılsız bir suzlama. İşinden atacaklar diye içine korku salıyorsunuz. Kahvedeki şahitlerin ifadelerinin de geçersiz olduğunu söylüyorsunuz. Sonunda Roma'daki yoldaşının Milano Bankası'ndaki olayı itiraf ettiğini, arkadaşının rezil bir katil olduğunu söylüyorsunuz. Peki adamın durumunu hiç düşünabiliyor musunuz? Çöküntüye uğramış, elbette "anarşizmin sonu geldi" diyecek... Etrafı kuşatılmış, tek açık bulduğu yerden pencereden atacak kendini. Bunda şaşıracak ne var. Yoo, hayır üzgünüm ama benim gözümde suçlu sizlersiniz. Anarşistin ölümünden tamamen sizler sorumlusunuz. Soruşturmanın cinayete teşvikten kovuşturmaya çevrilmesini istemek zorundayım.
- MÜDÜR:** Ama sayın yargıç, bu nasıl olur? Sizin de söylediğiniz gibi, bizim meslekte, sorguya çekerken, konuşurmak için mecburen, her seferinde, bazı fiziksel şiddet, manevi bazı tuzaklar ve hilelerle başvuru ihtiyacı doğabilir.
- DELİ:** Yoo, bazı mazı değil, devamlı bir şiddet uygulanmış burada! Elinizde o zavallı demiryolunun delillerini çürütecek herhangi bir karşı delil, bir ipucu var mı yok mu? Cevap verin?
- MÜDÜR:** Hayır, kesin olarak birşey yok ama...
- DELİ:** Aması maması yok! Onun delil olarak gösterdiği olayla ilgili birkaç yaşlı tanık var mı?
- MÜDÜR:** Evet var.
- DELİ:** O halde, televizyon ve basında delilleri için gerçekdışı derken siz yalan söylediniz. Demek ki, yalnızca sorguya çektiğin kişilere tuzaklar, hileler uygulamıyor... herşeye inanan, saf insanların iyi niyetlerini de

kullanıyorsunuz (Müdür araya girmek ister) Bırakın da bitireyim, lütfen; yanıltıcı gerçekleri çarpıtan beyanlarda bulunmanın bir devlet memuru için büyük bir suç olduğunu bilmiyor muydunuz?

MÜDÜR:

İşbirliği içinde olduğum meslektaşım bana güvence vermişti...

DELİ:

Ha, suçu başkalarına yüklemeyi deniyoruz demek... O halde komiser, beni siz yanıtlayın: Bu anarşist dansçının suçunu itiraf ettiği haberi de nereden çıktı? Roma sorgu yargıcı ve polisdeki bütün tutanakları okudum... (Dosyaları gösterir) Hiçbirinde anarşistin bankalara bomba konulması olayında suçunu itiraf ettiğini gösteren bir sonuç yok. Bu ne o halde? Yoksa yine bu itirafları da mı siz uydurdunuz? Cevap verin!

S.KOMİSER:

Evet, Biz uydurduk.

DELİ:

Aman, ne hayal gücü, siz ikiniz yazar olmalıymışsınız. Yanlış meslek seçmişsiniz. Belki hâlâ şansınız vardır. İnanın bana. İçeride çok iyi yazılır. Gururunuz mu incindi ha! O halde açıklıyayım: Roma'da işlediğiniz ağır suçlarla ilgili sizi yokedebilecek belgeler olduğunu biliyor musunuz? Her ikiniz de haptı yutmuşsunuz; Adalet bakanlığı ve içişleri bakanlığı, kamuoyunda kaybettiği prestijini yeniden sağlayabilmek için ibret olsun diye sizi harcayacak.

MÜDÜR:

Hayır, inanılır gibi değil!

S.KOMİSER:

Nasıl yaparlar bunu...

DELİ:

Kesin: İki mesleki kariyer yok olacak! Politika böyledir sevgili dostlar: Önce, oyunun bir yerine kadar hizmet edersiniz: Sendikaların mücadelesini sindirmek gerekiyordu bir zamanlar... Yıkıcı güçler devleti-rejimi tehdit ediyorlar diye bir ortam yaratılmalıydı. Artık oradaki işleviniz bitti. Şimdi durum biraz değişti... insanlar anarşistin ölümü üzerine araştırma yapılmasını istiyorlar, çok öfkeli... İki kelle gerekiyor... Devlette isteneni verecek!

MÜDÜR:

Yalnızca bizimkileri mi?

S.KOMİSER:

Öyle ya!

DELİ:

Bir İngiliz hikâyesi şöyledir: "Ağa, köylüleri dizginleyebilmek için köpek beslemiş... Köylüler, krala gidip şikâyet ettiklerinde Ağa, köpeklerini öldürtmüş, kendini bağışlatmak için"

S.KOMİSER:

Düşünün... Gerçekten... Böyle olur mu dersiniz?

DELİ:

Eğer sizin celladınız değilsem? Ben kimim?

S.KOMİSER:

Lanet olası meslek!!

MÜDÜR:

Bana kancayı takamı biliyorum... Ama bunu ona ödeteceğim.

DELİ:

Başınızdaki bu belaya sevineuler çok olacak elbette... Keyifle sırtan-

lar

- S.KOMİSER: Ya, en başta bizim meslektaşlar sevinir... En çok da buna öfkeleniyorum!
- MÜDÜR: Medyaya hiç konuşmayalım.
- S.KOMİSER: Kimbilir bizimle nasıl uğraşacaklar!.. Gazetede ki fotoğrafları bir düşünsene?
- MÜDÜR: Bakalım, pazarlık etmedikleri ne kalacak, bu solucanların. Önceleri el yalamaya gelirdiler... "Aynasız teslim oldu!"
- S.KOMİSER: "Bir sadist, bir zorbaydı!"
- DE Lİ: Küçük düşürücü sözler etmeyin... öyle alaylı konuşmayın ama...
- MÜDÜR: Canına yandığının. Başımıza gelen bunca olaydan sonra, araba kâhyalığı için bile iş vermezler artık!
- S.KOMİSER: Kahpe dünya!
- DE Lİ: Hayır, kahpe hükümet!
- MÜDÜR: Bu noktada, siz ne dersiniz: Ne yapalım? Öneriniz nedir bize!
- DE Lİ: Ben mi? Ben size ne diyebilirim?
- S.KOMİSER: Evet, bize bir fikir verin.
- DE Lİ: Ben, sizin yerinizde olsam...
- MÜDÜR: Bizim yerimizde olsanız?
- DE Lİ: Kendimi pencereden aşağı atardım!
- S.KOMİSER,MÜDÜR: Nasıl?
- DE Lİ: Bana bir fikir sordunuz... Bu noktada, benzeri bir aşağılanmaya tahammül etmektense... Bana kulak verin, atın kendinizi aşağı, kurtulun! Haydi, cesaret!
- MÜDÜR: Evet iyi de, şimdi atlamak da nereden çıktı?
- DE Lİ: Doğru... Nereden çıkacak? Birdenbire bir kriz gelir ve kendini aşağı atarsın! (Onları pencereye doğru itekler)
- S.KOMİSER-MÜDÜR: Hayır ama, dur! Bekle!
- DE Lİ: Neyi "bekle"? Ne bekliyorsunuz? Bu aşağılık dünyada ne yapacağınızı sanıyorsunuz? Hayat mı bu? Bu hayat çekilir mi? Bunca fedakârlıktan geriye ne kaldı? Dünya kahpe, hükümet kahpe... Herşey kahpe! Atalım kendimizi! (Gerçekten çekiştirerek onları pencereye

yaklaştırır).

MÜDÜR: Yok canım, yargıç bey n'apıyorsunuz? Benim hala bir umudum var.

DEİ İ: Umut yok artık, siz bittiniz... Anlanıyor musunuz? Bittiniz!! Aşağı!

MÜDÜR-S.KOMİSER:

İmdat! İtmeyin... Lütfen!

DEİ İ: Ben itmiyorum ki sizi, içinizdeki "kriz". Yaşamı kurtarıcı kriz! (Tüm gücüyle onları yakalar ve pencerenin pervazına çıkmaları için zorlar)

MÜDÜR-S.KOMİSER:

Hayır, hayır, imdat! imdat! (Sorgulamamın başında dışarı çıkmış olan 2. polis memuru içeri girer.)

2.POLİS: Ne oluyor efendim?

DEİ İ: (Elini gevşeterek) Ha, ha, hiç, hiç bir şey olmuyor... Öyle değil mi komiser? Değil mi müdür bey? Haydi, memurunuza söyleyin de telaşlanmasın.

MÜDÜR: (Titreyerek inerken) Şey, evet, yok bir şey rahat ol... Sadece şey oldu...

DEİ İ: Bir "kriz"

2. POLİS: Bir kriz mi?

DEİ İ: Evet, pencereden atlamaya kalktılar.

2. POLİS: Onlar da mı?

DEİ İ: Evet, aman sakın gazeteciler duymasın, rica ederim!

2. POLİS: Yok, yok.

S.KOMİSER: Doğru değil, siz, yargıç bey, siz istiyordunuz...

MÜDÜR: Doğrusunu söylemek gerekirse.

2. POLİS: Siz de mi atlamak istiyordunuz yargıç bey?

MÜDÜR: Hayır, o bizi itiyordu.

DEİ İ: Doğru, doğru: Ben itiyordum. Az daha düşmeme ihtimali vardı... çok umutsuzdular. Biri umutsuz oldu mu, bir dokunuş yeterli.

2. POLİS: Evet: "bir dokunuş"!

DEİ İ: Baksana şunlara, hâlâ umutsuzlar... suratları cenazeden çıkmış gibi!.

2. POLİS: (Yargıcın gösterdiği güvenden etkilenmiştir) Evet, yolu yordamıyla söylemek gerekirse, nasıl söylesem, bana, çanağa düşmüşler gibi geliyor...

- MÜ DÜR: Hey, daha kafayı yemedik henüz!
2. POLİS: Özür dilerim, suya düşmüşler diyecektim.
- DEİ İ: Evet beyler... Haydi, toparlanın, canlanın, nedir bu... Neşelenin, biraz!
- MÜ DÜR: Ya, söylemesi kolay... Sizin yerinizde kim olsa böyle der... Öyle bir an oldu ki... neredeyse gerçekten aşağı atlamak üzereydim!
2. POLİS: Aşağı atlamak üzere mi? Kendi kendinize mi?
- S.KOMİSER: Şey, ben de birlikte!
- DEİ İ: Görüyorsunuz ya beyler. "Kriz" dediği zaman neler oluyor?! Atlasaydınız suçlu kim olurdu?
- MÜ DÜR: İktidardaki soysuzlar... değilse kim olur ki... Önce seni kışkırtıyorlar... "baskı uygulayın, tehditlerle ortalığı karıştıracak hava yaratın"...
- S.KOMİSER: "Güçlü bir devletin zorunlu ihtiyaçları için" kendini tehlikeye atıyorsunuz, ve sonunda...
- DEİ İ: Hayır, hayır yanıyorsunuz yapılacak bir şey yok, suç sadece benim olacaktı!
- MÜ DÜR: Sizin mi? Neden?
- DEİ İ: Çünkü hiçbiri doğru değil, hepsini ben uydurdum!
- MÜ DÜR: Bu da ne demek oluyor? Roma'dakiler bizi harcamak istemiyorlar mı?
- DEİ İ: Hayır, bunu düşünmediler bile.
- S.KOMİSER: Bizi ezme planlar, neydi?
- DEİ İ: Bunu asla denemediler.
- S.KOMİSER: Ya, kelleimizi isteyen bakanlık hikâyeleri?
- DEİ İ: Hepsi uydurmaydı: Bakanlık size hayran, onların gözbebeklerisiniz. Emniyet Genel Müdürü isimlerinizi her duyuşda heyecanlanıyor...
- MÜ DÜR: Şaka etmiyorsunuz, değil mi?
- DEİ İ: Ne şakası! hükümette herkes sizi seviyor! O köpeklerini öldüren ağayla ilgili İngiliz atasözü de uydurmaydı. Hiçbir ağa, köylüsünü memnun etmek için köpeklerini öldürmez! Tam tersi olur. Şayet dalaşmada köpek ölürse, kral hemen bir başsağlığı telgrafı yollar ağaya... Hükümlerlik bayrağıyla sarılı bir çelenk bile yollar!
- Komiser konuşmak ister ama müdür sinirden çıldırmasıcasına sözüne girer.
- S.KOMİSER: Eğer yanlış anlamadıysam...

- MÜDÜR: Tabiki yanlış anladın... Birakta ben konuşayım, komiser...
- S. KOMİSER: Evet, özür dilerim, efendim.
- MÜDÜR: Sayın yargıç neden yalan uydurduğunuzu anlamış değilim...
- DELİ: Yalan mı? Yoo, Bunlar zaman zaman polisin kullandığı yöntemlerin hiç de çağdaş olmadığını anlatmak için, yargıçların da başvurduğu normal tuzaklar ve "hileler"dir. Aynı zamanda onların suçlarını da örtbas etmek için!
- MÜDÜR: O halde, siz anarşistin pencereden atlamasına hala bizim sebep olduğumuz kanısındasınız.
- DELİ: Biraz önce bunun böyle olduğunu kendiniz onayladınız... Kendinizi yok etmek üzereyken...
- S. KOMİSER: İyi ama, adam atladığı anda biz burada değildik. Nöbetçiye sorun!
- 2.İ OLİS: Evet, sayın yargıç, adam kendini attığında, onlar henüz çıkmıştı.
- DELİ: Yani, bir bombacı bankaya bir bomba yerleştirip çıkarsa, bomba patladığında orada değilse suçlu sayılmaz!! Haydi, mantıklı olalım biraz!..
- MÜDÜR: Hayır, sayın yargıç, bir yanlış anlama var... Memur, olayın birinci kısmından söz ediyor... Biz ikinci kısmından...
- DELİ: Öyle ya, kısa bir zaman içinde geri alınan açıklama oldu.
- MÜDÜR: Şey tam olarak geri alınmış diyemem de... basit bir düzeltme diyelim...
- DELİ: Doğru, dinleyelim! Neleri düzelttiniz? (Müdür, komisere işaret eder.)
- S. KOMİSER: Şey, yaptık...
- DE .İ: Bu yeni yorumla ilgili tutanakların da elimde olduğunu size hatırlattırım. Buyrun, dinliyorum.
- S. KOMİSER: Saati düzelttik... Nasıl anlatayım... Yanılmayı...
- DE .İ: Nasıl saat yanılması bu?
- MÜDÜR: Evet, bu anarşist hadisesinin geceyarısı değil de, akşam sekize doğru olduğunu açıkladık.
- S. KOMİSER: Velhasıl, saat yinnide...!
- DELİ: Ya, pencereden uçuş dahil herşeyi dört saat geriye aldınız! Biraz gelişmiş bir yaz saati uygulaması!
- S. KOMİSER: Hayır, uçuş değil... O yine geceyarısı gerçekleşti... O değişmedi. Zaten tanıkları vardı.
- MÜDÜR: Avludaki tanıklar arasında birde gazeteci vardı, hatırlıyor musunuz?

(Deli yargıç hayır anlamında bir hareket yapar). Bu gazeteci adamın yere düşmeden önce binanın saçaklarına çarptığını işitmiş... O sırada saati de not etmiş.

DELİ:

İyi... İntihar tam geceyarısı oldu. Ama önemli bir nokta olan dalavere-niz saat yirmide... O halde krizi nasıl açıklarız? Diyeceğim... İntiharla ilgili tüm açıklamalarımızın dayanağı, olayı prova edene kadar kriz üzerineydi... Sorgu yargıcından, savcıya kadar hepiniz, bu zavallının ani bir "kriz sonucu" kendini aşağı attığını ifade ettiniz. Şimdiyse, en uygunsuz anda "kriz hikâyesini" silip atıyorsunuz.

MÜDÜR:

Hayır, hayır... Biz kriz hikâyesini silip atmıyoruz.

DELİ:

Elbette silip atıyorsunuz! Sizin ya da meslektaşınızın içeri girip büyük bir keyifle "deliller elimizde" sözünü ettiğiniz andaki intiharı dört saat önceye alıyorsunuz. Bu ani krize ne oldu, birdenbire? Dört saatte neler olmaz? Bütün bu uydurmaları ortaya attığımız gibi... Liderleri Bakunin'in Vatikan polisini en güvendiği aracı bir kişi olduğunu da söylemeye vaktiniz olurdu...

MÜDÜR:

Tam da bunu söyleyecektik sayın yargıç.

DELİ:

Neyi, anarşistlerin lideri Bakunin'in o aracı olduğunu mu?

MÜDÜR:

Krizin bizim yaptığımız uydurma hikâyeler sonucu oluşmadığını göstermek istiyorduk... İntihar anıyla bizim konuşmamız arasında 4 saat zaman var!

DELİ:

Ya, haklısınız! Ne iyi düşünce bu böyle. Aferin!!!

MÜDÜR:

Sağolun, sayın yargıç.

DELİ:

Öyle ya, kimse böyle bir durumda sizi suçlayamaz. Adama çok kötü bir numara yapmışsınız, ama kimse burdan hareketle bir sonuca gidemez.

S.F.OMİSER:

Doğru ya. Demek ki bizim bir suçumuz yok.

DELİ:

Aferin. Bu zavallının kendini pencereden hangi nedenle attığı anlaşıl-mıyor, ama bu önemli değil, şimdilik önemli olan sizin masum olma-nız.

MÜDÜR:

Tekrar teşekkürler. Samimiyetle söylemeliyim ki, bir ara bize karşı önyargıyla davrandığınızdan korkuya kapılmıştım.

DELİ:

Önyargı mı?

S.F.OMİSER:

Evet, bir pundunu bulup, bizi suçlu çıkaracaksınız diye.

DELİ:

Ne münasebet... Tamamiyle tersi oysa; Eğer size karşı kışkırtıcı bir tavrım olduysa, bu sadece sizin kendinizi savunmanıza yardımcı ola-cak noktaları ortaya çıkarmak içindi. Olaydan rahatça sıyrılabilesiniz

diye.

MÜDÜR: Çok duygulandım... Adaletin, daima polisin en yakın arkadaşı olduğunu bilmek ne güzel şey!!!

DELİ: Buna iş arkadaşlığı diyebiliriz...

S.KOMİSER-MÜDÜR: Evet, öyle diyebiliriz.

DELİ: Ama size yardım etmemi istiyorsanız, sizin de bana yardımcı olmanız gerekiyor... Savunmanız da en küçük bir boşluk kalmamalı.

MÜDÜR: Hiç kuşkusuz.

S.KOMİSER: Memnuniyetle.

DELİ: Öncelikle, çürütülemez kanıtlarla yola çıkmalıyız. Dört saat boyunca, anarşistin, en küçük bir yılgınlığının bile olmadığını, sorgu yargıcının tabiriyle "ruhsal çöküntü"den uzaklaştığını kanıtlamalıyız.

S.KOMİSER: Şey, polis memurunun burada şahit olarak ifadesi var, benim de... Buna göre anarşistin ani heyecanından sonra tekrar sakinleştiği yazıyor.

DELİ: Dosyada mı?

S.KOMİSER: Evet, sanırım...

DELİ: Evet, evet, var, olanların ikinci versiyonu şeklinde... İşte (Okur) "demiryolu sakınlaşarak, kendisiyle eski dansçının ilişkilerinin olmadığını söyledi". Mükemmel!

MÜDÜR: Belki de bombacı, katilin bu dansçı olduğunu öğrendiğinde, önemsememesi de bundandır.

DELİ: Elbette, onu ne anarşist, ne de dansçı olarak fazla beğenmiyordu.

S.KOMİSER: Belki onu anarşistten bile saymıyordu.

DELİ: Onu küçümseydiğini bile söyleyebilirim.

S.KOMİSER: Aralarında çıkan bir tartışma sırasında birbirlerine tuzluk fırlatmışlar zaten...

MÜDÜR: Ya, birbirlerine bu derece kötü davranıyorlar!

DELİ: Unutmayalım ki, bizim demiryolu Roma'daki anarşist grupların içinde bir sürtü ajan ve işbirlikçi polislerin olduğunu biliyordu... Bir keresinde de dansçıyı uyarmıştı: "Polislerle faşistler kargaşa çıkarmak için sizi kullanıyor... Aramızda bir sürtü paralı provakatör var... Sizi istedikleri yere sürüklüyorlar... Sonra da bunun bedelini tüm sol harekete fatura ediyorlar" diye.

S.KOMİSER: Belki de sadece bu nedenle tartıştılar!

DELİ: Dansçı ona karşı çıkınca; belki de demiryolu da onun bir provakatör olduğundan kuşkulandı.

MÜDÜR: Evet olabilir.

DELİ: Bu yüzden dansçının itirafları onu hiç etkilemedi. Bunun en sağlam kanıtı da anarşistin bu durum karşısında hiç istifini bozmadan sakin duruşuydu.

S. KOMİSER: Hatta, açıkça güllüyordu... Hatırlıyor musunuz, ben daha başından itibaren böyle olduğunu bildirmiştim.

DELİ: Öyle ama, ne yazık ki bela eksik olmuyor. Sizin olayı ilk anlattığımız şekilde anarşist; bitkin, çökmüş bir halde sigarasını içerken perişan, umutsuzca söyleniyormuş "anarşizmin sonu geldi". La-la-la-la / Hadi canım böyle bir melodram uydurmak da nereden geldi aklınıza, tanrı aşkına!

MÜDÜR: Haklısınız, sayın yargıç. Bu, delikanlının bir fikriydi, hatta kendisine de; "Senaryo yazmayı filmcilere bırak, biz polisliğimizi yapalım" demiştim.

DELİ: Beni dikkatle dinleyin... Olaya organik bir çözüm bulmak istiyorsak, yani bu olayı mantıklı, anlaşılır bir duruma getirmek istiyorsak, bir tek yolumuz var... Her şeyi bir kenara atıp işe en baştan başlamak.

S. KOMİSER: Üçüncü bir yorum mu bulmamız gerekiyor?

DELİ: Tanrı aşkına! Elimizdeki iki yorumu, daha anlaşılır bir şekle dönüştürmek yeterli.

MÜDÜR: Doğru.

DELİ: O halde, birinci nokta, birinci kural: Söylenmiş söylenmiştir ve artık geri dönüşü olmaz. Bu yüzden şunlar sabit kalıyor; siz komiser, siz ya da sizin adınıza bir başkası adamı köşeye sıkıştırdı. Anarşist son sigarasını içti, melodramatik cümlesini oynadı... ama burada bir noktayı değiştirmememiz gerekiyor... Hemen pencereden atlamadı, saat henüz geceyarısına gelmemişti, çünkü saat henüz sekizdi.

MÜDÜR: İkinci yorumdaki gibi...

DELİ: Bir demiryolunun zamana karşı hassas olduğu herkesçe bilinir.

MÜDÜR: Şöyle denilebilir; bizim, adamın ruh durumunu değiştirmek... İntiharını geciktirmek için yeterli zamanımız vardı.

S. KOMİSER: Pek değil.

DELİ: Evet, ama bu değişim nasıl oldu? Zaman, bazı yaraların kapanması için tek başına yeterli olmaz... Birileri yardım etti. Ne bileyim, bazan hoşça gidecek davranışlarla da yardım edilebilir...

- 2.POLİS: Ben jilet verdim!
- DELİ: Aferin, ya sen?
- MÜDÜR: Ben burada değildim ki...
- DELİ: Hayır ama bu çok hassas bir an, burada olmalıydınız!
- MÜDÜR: Haklısınız, buradaydım.
- DELİ: Bu düşen anarşist burdayken, onun hali azda olsa bizi hüznlendirdi diyebilirmiyiz?
- S. KOMİSER: Evet, ben çok hüznlendim.
- DELİ: Üzgün olduğunuzu da ilave edebiliriz. Sayın müdür... siz öylesine duygusal bir insansınız ki!
- MÜDÜR: Evet, beni biraz kederlendirmişti... üzülmişim.
- DELİ: Mükemmel! Bahse girerim ki, gidip elinizi adamın omuzuna koymadan yapamadınız...
- MÜDÜR: Hayır, sanmıyorum.
- DELİ: Hadi canım, bu babacan bir davranıştır...
- MÜDÜR: Şey, belki de, ama hatırlamıyorum.
- DELİ: Ben yaptığınızdan eminim! Lütfen... evet deyiverin bana!..
- 2.POLİS: Evet, evet, yaptı... Ben gördüm!
- MÜDÜR: Eh, madem görmüş...
- DELİ: (Komiserin çevresinde döner) Siz de yanağından bir makas aldınız... Şöyle. (yanağından makas alır)
- S. KOMİSER: Hayır, sizi hayal kırıklığına uğrattığım için üzgünüm, ama kesinlikle olmadı... makas almadım.
- Deli: Tabii ki beni hayal kırıklığına uğrattınız... Neden biliyor musunuz?.. Çünkü adam anarşistliğinin dışında demiryolcuymuş da ondan, yoksa unuttunuz mu? Demiryolcu olmak ne demektir bilir misiniz? Anlamı tüm çocukluğumuzla bağlantılı bir şeydir... Elektrikli, makaslı trenler... çocukluğunuzda elektrikli trenleriniz oldu mu hiç?
- S. KOMİSER: Evet, tek bir tane buharlı vardı... dumanlı... tabi ki, zırlı bir trendi.
- DELİ: Cuf-cuf-cuf'da yapıyor muydunuz?
- S. KOMİSER: Evet, cuf cuf cuf...
- DELİ: Harika! cuf-cuf dediniz... Derken gözleriniz ışıldadı!!! Bu adam için bir şey hissetmemiş olamazsınız... Çünkü bilinçaltınızda treninizi ha-

tırılıyorsunuz... Eğer sanık bir banker olsaydı, dikkatinizi çekmeyebilirdi, ama bir demiryolcu... Eminim siz ondan bir makas almışsınızdır...

2 POLİS:

Evet doğru... Ben gördüm: İki defa makas aldı!

DELİ:

Gördün mü... Tanıklarım var! Yanağından makas alırken başka ne yapıyordunuz?..

S. KOMİSER:

Hatırlamıyorum...

DELİ:

Ne dediğinizi ben söyleyeyim: "Haydi, haydi, böyle bırakma kendini... Göreceksin, anarşizm ölmeyecek!"

S. KOMİSER:

Zannetmiyorum...

DELİ:

Haydi ama... tanrı aşkına... söylediniz. İşte... yoksa sinirlenmeye başlıyorum. Bakın, şahdamarım atmaya başlıyor ha. Söylediniz mi, söylemediniz mi?

S. KOMİSER:

Peki, eğer sizi memnun edecekse...

DELİ:

O halde söyleyin şunu... Tutanağa geçireceğim. (Yazmaya başlar.)

S. KOMİSER:

Şey, dedim ki... hadi, hadi... delikanlı üzülme... göreceksin... anarşizm ölmeyecek!

DELİ:

Güzel.. sonra da şarkı söylediniz!

M JDÜR:

Şarkı mı söyledik..?

DELİ:

Mecburen, bu noktaya vardınız... bir çeşit arkadaşlık, yoldaşlık havası yaratılınca şarkı söylemekten başka bir şey yapılamaz: Hep beraber! Dinleyelim bakalım ne söylediniz! "Yurdumuz bütün cihandır bizim", tahminimce...

M JDÜR:

Hayır, özür dilerim sayın yargıç, ama o şarkıya katılmamız mümkün değil.

DELİ:

Ya demek öyle? Katılmamız mümkün değil mi? Öyleyse size ne diyeceğim biliyor musunuz? Sizi bırakıveririm ve sizde işin içinden kendi başınıza sıyrılırsınız... Sizin bileceğiniz iş! Herşeyi bana sergiledikleriniz doğrultusunda düzenlerim... O zaman şansınızın ne olacağını biliyor musunuz? Böylesine sert ifadelerimi bağışlayın. Tam bir kargaşa! Evet, tamamıyla! Önce bir şey söyleyip, sonra ondan vazgeçiyorsunuz... Bir yorum yapıp, yarım saat sonra tam tersi başka bir şey anlatıyorsunuz... Kendi aranızda bile anlaşıyorsunuz... Buradaki bir ifadeye göre anarşist aynı gün öğleden sonra da pencereden atlamaya kalkmış, hem de sizin yanınızda... Ama siz bu konuya en ufak bir şekilde bile değinmiyorsunuz. Tüm basına, televizyonlara yaptığımız açıklamaya bakın: "Doğal olarak, sorgu tutanakları tutulmamış. Çünkü sorguya çekecek zaman kalmamıştır"... Biraz sonra, birdenbire bir

mucizeyle iki, üç tutanak ortaya çıkıyor... Anarşistin bizzat imzaladığı... Eğer bir sanık sizin yaptıklarınızın yarısı kadar ifade değiştirse, en hafifinden adamı gebertirdiniz! Bu arada herkes sizin için ne düşünecek biliyor musunuz? Büyük şarlatan, düzenbaz olduğunuzu... doğal olarak sorgu yargıcından başka, kim inanır size? Herkesin size neden inanmayacağını biliyor musunuz? Çünkü hikayelerinizin saçma sapanlığı bir yana, insani bir boyutu da yok da ondan... insani bir sıcaklığı yok. Hiç kimse kocasının ölümünün kendisine neden bildirilmediğini soran anarşistin zavallı dul eşine verdiğiniz kaba cevabı unutmuyor. Hiçbir duygusal boyutu yok... Hiçbiriniz, bu şekilde bir ölüme gitmeyi istemezsiniz... Bir tebessüm, gözyaşı... bir şarkı bile olmadan!.. Oysa bütün bu yalanlar ağında, düştüğünüz çelişkileri herkes hoş görebilirdi. Yeter ki sizin de bir kalbiniz olduğunu hissettirebilseydiniz. İki "yürekli insan", bir an için polisliklerini bırakıp, anarşistle birlikte onun şarkısını söylüyorlar... Onu mutlu etmek için... "Yurdumuz bütün cihandır bizim"... Kimin gözleri yaşarmaz... Kim böyle benzeri bir hikâyeyi duyduğunda unutulmaz isinlerinizi haykırmaz! Rica ediyorum! Kendi iyiliğiniz için... Soruşturma sizin lütfunuza göre ilerleyecek... Söyleyin! (Alçak sesle, çekingen şarkıya başlayan müdüre, iki polis memuru ve S. komiser de ardarda eşlik ederler.)

Dağları, aşıyor

Bak yaklaşıyor.

Daha yüksek! (Onları omuzlarından yakalar, ayağa kaldırır)

Bu bir rüya değil

Bağırın, yüksek!

Bu bir hülya değil

Yıldızıdır kurtuluşun

Kara deryalarda bir fenersin...

Yavaş yavaş hepsi yüksek sesle şarkıyı söylerken salon kararır.

İKİNCİ BÖLÜM

Sahne aydınlanmadan önce, salmedekiler, birinci bölümün sonundaki şarkıyı keskin bir havada sonuçlandırırken sahne bütünüyle aydınlanır.

DELİ: (Alkışlar, ellerini sıkar kucaklar) Bravo, bravo! Şimdi başardık işte. Artık hiçkimse, anarşistin huzurlu olmadığından kuşkulanamaz!

S.KOMİSER: Neredeyse hayatından memnundu diyeceğim geliyor.

DELİ: Elbette, kendini evinde gibi hissediyordu. Hani polis kıyafetleriyle gizen gerçek anarşistlerin üyesi olduğu o derneklerden birinde.

MÜDÜR: Bizim yüklediğimiz suçlamalar anarşistin ruhunda en ufak bir sarsıntı bile yaratmamıştı.

DELİ: Demek ki kriz falan yok, kriz sonradan geliyor. (Komiseri işaret eder) Ne zaman?

S.KOMİSER: Gece yarısına doğru.

DELİ: Hangi nedenle?

MÜDÜR: Eh, sanırım nedeni...

DELİ: Hayır, hayır, Tanrı aşkına! Siz hiçbir şey sanamazsınız... Siz, Emniyet Müdürü olarak hiçbir şey bilmemelisiniz, sayın müdür!

MÜDÜR: Nasıl hiçbir şey bilmemeliyim?

DELİ: Canı cehenneme, demiryolcunun ölümüyle bir ilginizin olmadığını gösterebilmek için sabahtan beri bin türlü cambazlık yapıyoruz... Çünkü siz o sırada yoktunuz...

S.KOMİSER: Evet, ben oradaydım, ama bir süre sonra ben de çıkmıştım..

DELİ: Yo, yine sorumluluğu başkasının listüne atmayalım. Gece yarısı neler olduğunu güzelce bir anlatın bakalım.

S.KOMİSER: Bu odada altı kişiydik: Dördü polis memuru, ben... bir de jandarma teğmeni.

DELİ: Ah, tabii, hani şu olaydan sonra yüzbaşılığa terfi ettirilen.

S.KOMİSER: Evet, o...

DELİ: Peki ne yapıyordunuz?

S.KOMİSER: Adamı sorguya çekiyorduk.

DELİ: Hâlâ mı? "Neredeydin, ne yapıyordun? Konuş! Kumazlık yapayım deme..." İşe bak, bu kadar saatten sonra, hepinizin biraz akli başından

gitmiştir, sanırım... sınırlar gerilmiş... çileden çıkmışsınızdır.

S.KOMİSER:

Öyle bir olay olmadı, sayın yargıç, hepimiz çok sakindik.

DELİ:

Adamı birazcık da olsa okşamadınız mı yani? Elinizin tersiyle şöyle bir tane?

S.KOMİSER:

Hayır.

DELİ:

Şöyle bir beşkardeş?

S.KOMİSER:

Beş kardeş mi?

DELİ:

Evet, hani şişman kadınların selülitleri için masaj yaparlar ya... tak-tak-tak (Hızlı bir şekilde masajı elleriyle gösterir.) Ya, iyi bir numara ka-ra-te gi-bi! tak!

S.KOMİSER:

Hayır sayın yargıç... Masajda yapmadık. Biz şakacıktan sorguya çeker gibi yaptık.

DELİ:

Hadi, ordan "şakacıktan" mı?

S.KOMİSER:

Yemin ederim... nöbetçi memura sorun... (Memuru yargıca doğru itekler.)

DELİ:

Gerek yok; inanılır gibi değil. (Bir kâğıt gösterir) sorgu yargıcına da aynı şekilde ifade verdiğiniz burada var.

S.KOMİSER:

Elbette, onun bizden en küçük bir kuşkusu olmadı ki.

DELİ:

Ah, benim de kuşkum yok da... ne anlamda "şakacıktan"?

S.KOMİSER:

Şaka yapıyorduk yani... Adamı sorgularken daha çok güldürmeye çalışıyorduk.

DELİ:

Anlayamadım; Asker tokatı oyununu mu oynamıştınız? Maskeler takıp, horazanlar mı çaldınız?

S.KOMİSER:

Yok, o kadar ileri gitmedik... Yine de espriler yapıldı, sanıkla ilgili... birkaç... birkaç komik pandomin.

2 POLİS:

Evet, evet çok güldük. Komiser, hiçte öyle görüldüğü gibi değil, çok şakacı biri... Görerseniz, eğer günündeyse sorgulamalar çok eğlenceli geçer... ha,ha,ha ne güldük ama!

DELİ:

Şimdi Roma'dan parolanın neden değiştirildiği anlaşılıyor.

MÜDÜR:

Polis'in parolası mı?

DELİ:

Evet sizin bakanlıkta karar alındı.

MÜDÜR:

Parola değişiyor mu?

DELİ:

Şey, daha çok bir eksikliği tamamlıyorlar diyelim... Şimdi ki neydi?

- S. KOMİSER: Polis, vatandaşın hizmetindedir.
- DELİ: Tamam, bundan sonra "Polis, eğlendirmek için vatandaşın hizmetinde!" olacak.
- MÜDÜR: Ha, ha siz bizimle dalga geçiyorsunuz.
- DELİ: Yok böyle bir şey. Suçluları savunuyormuş gibi davranıp şakalaştığınızdan, çok eminim... Hatırlıyorum da, Bergamo'daydım, San Francisco'daydım demek isterdim ama yer değişikliği olduğundan bu "Pazartesi çetesi" sorgulandığı sırada Bergamo'daydım - hatırlayın, aralarında bir rahip, bir doktor ve bir eczacı vardı... Neredeyse tamamı suçlandı, sonra da masum oldukları ortaya çıktı. Sanıkları tuttukları karakolun hemen yakınında, küçük bir otelde kalıyordum ve hemen hemen her gece çığlık ve iniltiler işittiğinden, önce insanların dövülüp, dayak yediklerini zannettim... Ama sonra bu seslerin gülerken çıktığını anladım. Evet, sanıkların biraz abartılı kahkahaları. "ha, ha, hay allah! Yeter, ha, ha! İmdat, dayanamıyorum! Komiserim yeter, gülmekten öldüreceksiniz beni!"
- MÜDÜR: Şaka bir yana, siz jandarmada kumandanından en alt rütbelisine kadar hepsinin birbirine benzediğini biliyorsunuz... Bunlar bütün malikûmları çılgına çevirirdi!?
- DELİ: Elbette, şakanın da bir sınırı vardır! (Polisler sabırsızlanarak yüzlerini buruştururlar). Yo, hayır. Şaka yapmıyorum: Siz, hâlâ kaçının suçsuz olduğunun farkında değilsiniz, onları içeri tıkamak için bir bahane bulmak yetiyor! Siz anarşistlere, komünistlere, işçi sınıfı ve sendikacılara inanıyorsunuz... Hayır, gerçekte onlar devrimci postuna bürünen depresyondaki yoksullar, hastalık hastaları, melankolikler, tarafınızdan şiddet görerek sorgulanmakta... Bunu da biraz gülmek için yapıyorsunuz! Kısaca biraz kanınızı hareketlendirmek için.
- MÜDÜR: Sayın yargıç, siz şimdi dalga geçmenin ötesinde, bizi iyice makaraya alıyorsunuz!
- DELİ: Rica ederim, asla öyle şey yapmam...
- S.F.OMİSER: Bununla beraber, yemin ederim ki o akşam, anarşistle, şakalaşıyorduk!
- 2.FOLİS: Evet, evet... şakalaşıyordu, ben de yemin ederim.
- DELİ: Sen sus, sadece amirler, yemin edebilir! (Müdür; memuru kabaca geri çeker) Pekâlâ, bunu da kabul edelim. Kimin üzerine... ne üzerine şaka yapıyordu?
- S.F.OMİSER: Her şeyden önce dansçı anarşist üzerine.
- DELİ: Ha, hepsinden öte topaldı üstelik... Anarşist.. topal bir dansçı... ha, ha.

- S.KOMİSER: Evet, bunun üzerine şaka yaptık...
- DELİ: Onun özel yaşamıyla ilgili fesatlıklar da yaptınız. Dansçı olmasının yanısıra, abajurlardaki yanar-döner renkli incik boncukları, dizer sarmış... Kimbilir belki kendi de hafif yanar-dönerdir?!
- 2.FOLİS: Ha, ha, yanar-döner Anarşist!!
- MÜDÜR: Kes sesini!
- S.KOMİSER: Yo, gerçekten bu konunun üstüne gitmedik.
- DELİ: Hadi, hadi alçak gönüllü olmayı bırakalım. Siz onun dansçı arkadaşı için biraz ağır şakalar yapıyordunuz, demiryolcu da hakarete uğradığını düşünüp gücendi! Öyle değil mi?
- S.KOMİSER: Şey, tahminimce tam tamına böyle oldu.
- DELİ: Sonra aniden fırlayıverdi!!
- S.KOMİSER: Evet, aniden fırladı!!
- DELİ: ... Ve bağırmağa başladı: "Yeter! Bu iftiralara daha fazla katlanamam, arkadaşım dansçıydı, kabûl, boncuk dizerdi, topaldı... ama arkadaşım normal bir erkekti; tanrı aşkına yeter!" Bunları söylerken pencere pervazına zıpladı, bir adım atıp, kendini aşağı bıraktı.
- S.KOMİSER: Evet, aşağı yukarı böyle olmuş olmalı... Ama böyle olduğuna da yemin edemem. Tam o sırada çıktığınızı size söylemiştim.
- 2.FOLİS: Ben oradaydım. İsterseniz ben yemin ederim!
- DELİ: Hayır, sen sus!
- MÜDÜR: Ne alingan anarşistmiş bu böyle, sadece arkadaşına hakaret edildi diye pencereden aşağı atlıyor!
- DELİ: Ama onun hassas bir noktasına dokunuldu: Anarşistler erkekliklerine çok önem verirler! Herkesten çok! Otto Weininger'in "Cinsiyet ve Anarşi" kitabını okumadınız mı hiç? Okumadınız ha? Bir klasiktir.
- MÜDÜR: Hiç de iyi ilişkileri olmayan bir arkadaşı için bu kadar gücendi... Onun harfi harfine yaptığı açıklamaları unutmayın: Arkadaşının kafasına tuzluk fırlatmıştı!
- DELİ: Evet ya! Bunu hatırlatmanız iyi oldu. Demek ki, bütün hakaretlerden alınmış olamaz!
- MÜDÜR: Hayır!
- DELİ: Makyavelistin biri işte! Sizi aldatmış!
- S.KOMİSER: Aldatmış mı?

- DELİ: Elbette. İntiharına mantıklı bir neden bulmak için, size kendini öldürecek kadar gücünmüş rolünü oynadı uyanık... Size mantıklı, ama başkalarına saçma gelecek bir neden.
- MÜDÜR: Ne, demek başkalarına?
- DELİ: Anlamadınız mı? Sizi mahvetmek için kamikaze yaptı! O kendini aşağı atıyor! Siz saftirikler de herşeyi olduğu gibi gazetelere, televizyonlara anlatıyorsunuz. Kimse size inanmıyor, şu çok sevilen sorgu yargı-cı dışında tabi ki... Burada yazdığı idari kararda ne diyor dinleyin: "Onur zedelenmesi, kriz geçirmesine neden oldu!" Buna kim inanır? Biraz fazla uyduruk gibi!
- MÜDÜR: Tabi canım, tıpkı bir şaka gibi.
- DELİ: Böylece, siz kendi dürüstlüğünüzün kurbanı oluyorsunuz. Kötü niyetli anarşist ise, mezarında gülüyor bu halinize!
- 2.POLİS: Allahın belası! Oysa çok güven verici bir hali vardı...
- MÜDÜR: Kes! (Polis memuru susar, böcek gibi kabuğuna çekilir). Sizi üzmem ama sayın yargı-cım, bu kamikaze demiryolcunun hikayesi... bana pek inandırıcı gelmedi.
- 3.KOMİSER: Benim de söyleyeceğim bazı şeyler var...
- DELİ: Bana da hiç inandırıcı gelmedi üstelik! Televizyondaki polisiye dizilerde bile böyle şey olmaz! Ben sizi bundan da uyduruk olan diğer hikayeden kurtarmanın yolunu arıyorum.
- MÜDÜR: (Omuzlarını oğuşturur) İzin verirseniz pencereyi kapatabilir miyim? Bir anda serinledi ortalık.
- DELİ: Buyrun, buyrun... Elbette, gerçekten soğuk bir hava esti!
- 3.KOMİSER: Güneş batar batmaz serinliyor ortalık. (Komiserin bir işaretiyle polis memuru pencereyi kapatmaya gider.)
- DELİ: Yaa, ama demek ki o akşam güneş batmamıştı.
- 3.KOMİSER: Nasıl yani?
- DELİ: Anarşistin kendini attığı o gece, güneş tepede mi kaldı, güneş batmadı mı diyordum?
- Üç polis birbirleriyle bakışır.
- MÜDÜR: Anlamadım.
- DELİ: Deli sıkılmış numarası yapar.
- DELİ: Diyorum ki, aralık ayında, geceyarısı, pencere ardına kadar açıktıysa, soğuk olmuyordu demek ki... Soğuk değildiyse, güneş henüz batma-

mişti demek ki... Daha geç batmıştı. Gece yarısından sonra saat birde Temmuz'da Norveç'te olduğu gibi.

MÜDÜR: Yo, odanın havası değişsin diye henüz açmışlardı, öyle değil mi?

S.KOMİSER: Evet, odada çok duman vardı.

2.POLİS: Anarşist habire tüttürüyordu!

DELİ: Camları, pencereleri açtınız mı peki?

S.KOMİSER: Evet, pancurları bile açtık.

DELİ: Aralıkta mı? Geceyarısı derece sıfırın altında sekizi gösterirken, yoğun sis sizi sarıp sarmalamışken mi? "Haydi, hava alalım! Zatiicenp'ten kime ne!" Bari paltolarınızı giymiş miydiniz?

S.KOMİSER: Hayır, ceketlerimiz vardı.

DELİ: Ne sportifsiniz böyle!

S.KOMİSER: Ama soğuk falan değildi, eminim!

MÜDÜR: Hayır, soğuk değildi...

DELİ: Ya, öyle mi? O gece meteoroloji müdürlüğü tüm İtalya'daki hava raporunu verdiğinde beyaz bir kutup ayısını bile titretecek tahminde bulunmuştu ama siz üşümiyordunuz, hatta... "İlkbahar!" havası vardı. Neyiniz var sizin: Her gece Afrika muson rüzgârı şahsen mi buradan geçiyor, yoksa "San Marco Kanalı" üzerinden gelen "Körfez akıntısı" binanın altındaki kanalizasyonlardan mı gelip geçiyor?!

S.KOMİSER: Bağışlayın sayın yargıç, ama anlıyamadım; Az önce bize yardım etmek için burada bulunduğunuzu söylediniz, oysa hiç tereddütsüz bizim her delilimizi makaraya alıp, bizi fiçik düşürüyorsunuz...

DELİ: Pekala, belki biraz abartıyorum, belki fazla kuşkulantıyorum... Ama bu durum haftalık bulmaca dergilerinde geri zekalılar ve gelişmemişler için yapılan oyunlara benziyor: "Yukarıdaki resimde komisier mankafa bir olayla karşıkarşıya, olaydaki otuz altı yanlış ve çelişkiyi bul". Size nasıl yardımcı olabilirim? (Polisler umutsuz, sessizce otururlar) Tamam, tamam... Cenaze varmış gibi surat asmayın... Haydi canlanın! Söz veriyorum şu andan itibaren sizi incitmeyeceğim: Azami ciddiyet olacak! Isınma faslını geçelim...

MÜDÜR: Evet, ısınmayı geçelim.

DELİ: Ve gerçek olaya dönelim: Atlamaya.

S.KOMİSER: Anlaştık.

DELİ: Bizim anarşist kriz geçirdi, bunun gerekçelerini biraz daha inandırıcı hale getirmeyi sonraya bırakalım... Aniden fırladı, koştu... Bir dakika,

kim eliyle yukarı "hoplattı"?

S.KOMİSER: Nasıl yani: "Hoplattı mı?"

DE Lİ: Yani, hanginiz pencere yakınında durup ellerini göbeğinin hizasında kenetledi: Böyle basıp yükselsin diye... Hoop güm! Beline bir tane indirmeli ki, pencere pervazından uçabilsin!

S.KOMİSER: Siz ne diyorsunuz sayın yargıç, sizce biz...

DE Lİ: Yoo, rica ederim, telaşlanmayın... ben öylesine sormuştum... Pencere pervazı atlamak için epeyce yükselte; dışarıdan bir yardım almadan pek mümkün görünmüyor... Hani birilerinin kuşkuya kapılmasını istemem de...

S.KOMİSER: Kuşkuya kapılacak bir durum yok, sayın yargıç, emin olun... herşeyi, tek başına yaptı!

DE Lİ: Hiç değilse üzerine basıpta Hoplayabileceği bir yükseltide yok muydu?

S.KOMİSER: Hayır...

DE Lİ: Yüksek atlamacının belkide tabanları yaylı ayakkabıları vardı.

S.KOMİSER: Tabanları yoktu...

DE Lİ: İyi, o halde; bir yanda bir altmış boyunda bir adam tek başına, yardımsız, zıplıyor... Diğer yandan yarım düzine polis memuru, pencerenin biraz yanında durup hatta bir kişi pencereyi açıyor... Ve onun atlamasına engel olacak zamanı bulamıyorlar...

S.KOMİSER: Birdenbire oldu...

2.POLİS: Siz o şeytanın ne hızlı olduğunu bilmiyorsunuz... Ben koştum ama ancak bir ayağımı yakalayabildim.

DE Lİ: Ah! Gördünüz mü, benim provakasyon tekniğim işe yaradı, gördünüz mü? Siz onu bir ayağından yakaladınız!

2.POLİS: Evet, ama elimde ayakkabısı kaldı, o yine de aşağı çakıldı.

DE Lİ: Önemli değil. Elinizde kalan ayakkabı önemli. Ayakkabı adamın hayatını kurtarma çabanızın çürütülemeyecek en belirgin kanıtı.

S.KOMİSER: Evet, çürütülemeyecek bir kanıt!

MÜ DÜR: (Polis memuruna) aferin!

2.POLİS: Sağolun müdürüm...

MÜ DÜR: Kes!

DE Lİ: Bir dakika... Burada bir tutarsızlık var. (Polislere bir kâğıt gösterir) İn-

- tilhar eden adamın üç ayakkabısı mı vardı?
- MÜDÜR: Nasıl üç ayakkabı?
- DELİ: Öyle ya, biri polislerin elinde kalmış zaten olaydan birkaç gün sonra da polis tanıklık yapmış... (Bir kağıt gösterir) İşte burada.
- S KOMİSER: Evet, doğru... "Corriere della Sera" gazetesinden bir muhabire anlatmış.
- DELİ: Ama burada, diğer bir zabıta, anarşistin aşağıda yerde yatarken iki ayakkabısının da ayağında olduğu belirtiliyor. Olay yerine ilk gelenler ve aralarında "Unita" muhabirininde olduğu bir grup gazeteci aynı şeyleri söylüyor. Tanıklık da etmişler!
- S.KOMİSER: Nasıl böyle bir şey olur, anlamıyorum...
- DELİ: Ben de! Anlaşılan bu polis memuru, yıldırım hızıyla merdivenleri inip, ikinci katın sahanlığında intihar eden henüz oradan geçmeden pencereyi açıp, uçan adam geçtiği anda ayakkabısını hızla giydirip tekrar koşarak dördüncü kata çıkmış olmalı ki, adam yere düştüğünde, o da burada olabilsin.
- MÜDÜR: İşte, bakın, bakın yine alaya almaya başladınız?!
- DELİ: Haklısınız, bu hikâyeye benden de komik... bağışlayın. Demek ki, üç ayakkabı... bağışlayın, ama acaba hatırlayabilmeniz mümkün mü, yoksa bu anarşist üç ayaklı mıydı?
- MÜDÜR: Kim?
- DELİ: İntihar eden demiryolcu... Eğer üç ayaklıysa, üç ayakkabı olması mantıklı da.
- MÜDÜR: (Sıkılmış.) Hayır, üç ayak değil!
- DELİ: Sıkılmayın, rica ederim... öyle ya, bir anarşisten herşey beklenir!
- MEMUR: Bu doğru!
- MÜDÜR: Kes!
- S KOMİSER: Ne bela işmiş. Vay anasını... mantıklı bir gerekçe bulmalıyız, yoksa...
- DELİ: Ben buldum...
- MÜDÜR: Anlat bakalım.
- DELİ: Şöyle ki: Ayakkabıların biri mutlaka büyüktü. O halde, ayağının içine koyacak bir şeyi olmadığından önce dar olan ayakkabıyı giydi, üstüne de penis olanı geçirdi.
- MÜDÜR: Bir ayağında iki ayakkabı mı yani?

- DELİ: Evet, tuhaf olan ne? Galoş ya da mes gibi hatırladınız mı? Hani eskiden mesin üzerine lastik ayakkabı giyerlermiş ya.
- MÜDÜR: Tamam işte, o eskidenmiş.
- DELİ: Ama şimdi de giyenler var... Hatta, size ne söyleyeceğim bakın. Memurun elinde kalan da ayakkabı değil; galoş ya da mesti.
- S.F.OMİSER: Hayır, olamaz: Mesli bir anarşist! Mes eskilere... Tutuculara ait bir şeydi...
- DELİ: Anarşistler çok tutucu olurlar...
- MÜDÜR: Ya, onun için kralları öldürüyorlar!
- DELİ: Tabii, onları mumyalayıp saklayabilmek için... Bir kralın yaşlanıp; derisi buruşup, organları hastalıktan yıpranıp, çürüyüp, ayrışıp kokuşup da ölünceye kadar bekleseler saklanacak hali kalmaz. Onun için öyle, genç ve tazeyken öldürüyorlar.
- S.F.OMİSER: Rica ederim sayın yargıç; bazı konular var ki konuşulmasına dayanamıyorum...
- MÜDÜR: Ben de bunu kabullenemem...
- DELİ: Bak hele, Ben monarşiyi değil, eskileri anmak hoşunuza gider sanmıştım... Pekâlâ, ne bu mes hikâyesi ne de üç ayaklı hikâye işinize gelmedi...
- Telefon çalar, hepsi kaskatı kesilir, komiser telefonu açar.
- S.F.OMİSER: Özür dilerim... Alo evet... Bir dakika (müdür'e) Nöbetçi amiri, danışmada bir gazeteci bayanın sizinle görüşmek istediğini söylüyor...
- MÜDÜR: Haa, evet... bugün ona bir randevu vermiştim. "Espresso"dan mıydı, "Europeo"dan mı hatırlamıyorum... Adı Felettiymiş sor bakalım?
- S.F.OMİSER: (Telefonda) Adı Feletti mi? (Müdüre) Evet, Maria Feletti.
- MÜDÜR: Tamam o... bir röportaj istemişti. Başka bir gün gelmesini rica etsin, bugün zamanım yok.
- DELİ: Aklınızdan bile geçirmeyin bunu: Benim yüzümden başınıza iş açılmasını istemem.
- MÜDÜR: Ve anlamda?
- DELİ: Ben kendisini tanırım. Önemli bir gazeteci, geniş çevresi var alınabilir... çok da kırılığandır!... inat olsun diye o meşhur yazılarından birini yazar... Aman, iyisi mi siz bırakın da gelsin yukarıya!
- MÜDÜR: Soruşturma ne olacak?
- DELİ: Bekleyebilir. Ben de sizinle aynı gemideyim hala anlamadınız mı?

Böyle insanları karşınıza almamalısınız aksine dost edinmelisiniz. İyi duydunuz mu?

MÜDÜR: Pekâlâ. (Telefondaki komişere döner) yukarı göndersinler.

S.KOMİSER: Yukarı yanıma gönderin. (Telefonu kapatır)

MÜDÜR: Siz ne yapacaksınız; bizi bırakıyor musunuz?

DELİ: Hiç böyle bir düşüncem yok... Ben dostları bırakmam, özellikle güç anlarında asla!

S.KOMİSER-MÜDÜR: Kalıyor musunuz?

MÜDÜR: Hangi sıfatla? Bu gazeteci akbaba gibi sizin kim olduğunuzu, burada ne aradığınızı öğrenmek istemez mi? Sonra gazetesinde tam sayfa neler yazacağını düşünün? Bu durumda bizi mahvetmek istediğinizi itiraf edin!

DELİ: Hayır, sizi mahvetmek istemiyorum... Sakin olun. Bu Akbaba benim gerçek kimliğimi asla öğrenemiyecek.

S.KOMİSER: Sahi mi?

DELİ: Elbette, rolümü değiştireceğim... Benim için bir çocuk oyuncuğu, inanın bana: Adli tıptan ruh doktoru, interpol müdürü, bilimsel araştırmalar yöneticisi, siz seçin... Sizin akbaba aptal sorularıyla canınızı sıkacak olursa, bana bir göz etmeniz yeter... Önemli olan siz açık vermeyin.

MÜDÜR: Çok yüce bir gönlünüz var sayın yargıçım... (Samimiyetle elini sıkar)

DELİ: Artık bana yargıç demeyin, rica ederim. Bu andan itibaren ben bilimsel araştırmalardan yüzbaşı Marcantonio Banzi Piccinni'yim Tamam mı?

S.KOMİSER: Ama bu yüzbaşı Banzi Piccinni gerçekten var. Roma'da yaşıyor.

DELİ: İyi ya. Böylece gazeteci işimize gelmeyecek bir şeyler yazarsa, hepsini uydurduğunu kanıtlamamız kolaylaşır. Roma'daki gerçek Yüzbaşı Piccinni'yi tanık gösteririz, hepsi bu.

S.KOMİSER: Siz bir dahisiniz! Yüzbaşı rolü oynayabileceğinizi hissediyor musunuz?

DELİ: Kuşkunuz olmasın, son savaşta hafif piyade erlerine rahiplik yapmıştım.

MÜDÜR: Susun, geldi (Gazeteci girer) Buyrun küçükhanım, şöyle oturun.

GAZETECİ: İyi günler, müdür beyle görüşecektim, lütfen!

- MÜDÜR: Bendeniz küçük hanım, memnun oldum. Sadece telefonda tanışıyoruz... ne yazık ki...
- GAZETECİ: Bende memnun oldum. Yalnız kapıdaki memurunuz bana biraz zorluk çıkarttı...
- MÜDÜR: Haklısınız, bağışlayın, benim suçum. Geleceğinizi önceden bildirmeyi unuttum. Mesai arkadaşlarımı tanıtayım: Kıdemli memurumuz Pisani, bu ofisin sorumlu komiseri...
- GAZETECİ: Çok memnun oldum.
- S KOMİSER: Ben de öyle... küçük hanım (Asker gibi sertçe elini sıkar).
- GAZETECİ: Eliniz pek ağır!
- S KOMİSER: Bağışlayın...
- MÜDÜR: (Sırtı dönük deliyi gösterir)... Ve en son... yüzbaşı... yüzbaşı?!
- DELİ: Efendim... (Döner. Bir gözünün üzerinde siyah bir göz bandı ve takma bıyığı vardır. Bir eline kestane rengi eldiven giymiştir. Müdür donakalır ve devam edemez. Deli tek başına konuşur). Yüzbaşı Marcantonio Banzi Piccinni bilimsel araştırmalar servisinden. Elimin sertliğinden dolayı özür dilerim, tahtadır. Cezair savaşında bir köydeki yabancı lejyonerliğinden, eski paraşütçülüğümün bir anısı... otursanıza küçükhanım.
- MÜDÜR: Birşey içer miydiniz?
- GAZETECİ: Hayır, sağolun. Uygun görürseniz hemen başlamak istiyorum... Kusura bakmayın biraz acelem var da. Bu akşama haberi yetiştirmem gerek... Geceyarısı baskıya giriyor.
- MÜDÜR: Tamam, nasıl isterseniz, biz hazırız, başlayabiliriz.
- GAZETECİ: Soracağım çok soru olacak. (Çantasından bir bloknot çıkartıp, bakar) ilk soru sizi ilgilendiriyor komiser bey, belki biraz kışkırtıcı bir soru, beni bağışlayın... Sakıncası yoksa konuşmalarımızı banda kaydetmek istiyorum... Buna itiraz edeniniz yoktur umarım... (çantadan teybi çıkarır)
- S KOMİSER: Şey, gerçekten... biz...
- YÜZBAŞI: Rica ederim, sakıncası yok. (Komisere) Birinci kural: Karşı çıkmak yok.
- S KOMİSER: İyi de ya bir yanlış yaparsak... Sonra tekzip etmek istersek, onda tüm kayıtlar mevcut olacak...
- GAZETECİ: Pardon beyler, bir aksilik mi var?
- YÜZBAŞI: (Hemen davranır) Yoo, hayır, tam tersi... Komiser bey, sizi övüyordu

bana. Çok cesur bir bayan olduğunuzdan... İnançlı bir demokrat olarak adalet ve doğruluk yolunda inançla verdiğiniz mücadelede söz ediyordu. Her ne pahasına olursa olsun!

GAZETECİ: Beyefendi, çok teveccüh gösteriyor...

S.KOMİSER: Buyrun, sorun.

GAZETECİ: Neden size pencere süvarisi deniyor?

S.KOMİSER: Pencere süvarisi mi? Bana mı?

GAZETECİ: Evet, ya da "Süvari komiseri".

S.KOMİSER: Kim bana böyle diyebilir ki.

GAZETECİ: Elinde San Vittore cezaevinde yatmakta olan genç bir anarşistin yazdığı mektubun fotokopisi var. Mektupta, bizim anarşistin öldüğü günlerde gencin bu odada tutuklu kaldığından ve özellikle sizden söz ediyor, komiser...

S.KOMİSER: Yaa, neler diyor?

GAZETECİ: (Okur) Dördüncü katın komiseri beni pencere pervazına ata biner gibi otumun için tokatladı. Sonra da provakasyona başladı: "Atla aşağıya" diye beni kışkırtıyordu... "Niye atlamıyorsun... Cesaretin yok değil mi? Haydi bitir şu işi! Daha ne bekliyorsun?" Kendimi kaptırmamak için dişlerimi sıkıyor, kendimi var gücümle kontrol ediyordum...

YÜZBAŞI: Mükemmel, Hitchcock'un korku filmi senaryolarına benziyor.

GAZETECİ: Lütfen yüzbaşım... Soruyu size değil, bu bölümün komiserine sordum... Bu konuda ne diyeceksiniz? (Mikrofonu komiserine yaklaştırır)

YÜZBAŞI: (Komiserin kulağına) Sakin ve önemsemezmiş gibi davran.

S.KOMİSER: Cevaplayacak bir şeyim yok... Yalnız sizin beni cevaplamanız lâzım: Tüm samimiyetinizle cevaplayın: Benim demiryolcuyu da pencerenin pervazında ata binmeye zorladığıma inanıyor musunuz?

YÜZBAŞI: Kes, hemen inişe geçme. (Şarkıya başlar) Akbabalar uçarlar... Yuvamdan uçarlar...

GAZETECİ: Rahatsız ettiğiniz konusunda yanlıyormuyum?

YÜZBAŞI: Hiç de değil... Yorum yaptım sadece. Özür dilerim ama bayan Feletti, bizi deterjan tanıtımı yapan satıcılara mı benzettiniz? Elimize geçen her anarşisti deterjan provası yapmak için pencereye oturtmuyoruz hethalde.

GAZETECİ: Söyleyecek söz bulamıyorum, çok kurnazsınız yüzbaşı.

S.KOMİSER: Teşekkürler... Beni ayakbağından kurtardınız... (Eliyle omuzuna hızla

vurur)

YÜZBAŞI: Yavaş olun, beyefendi... Cam gözümlü düşecekti!! (Siyah bandı yoklar).

S KOMİSER: Cam göz mü?

YÜZBAŞI: Elimi sıkarken de yavaş olun, ilavedir.

GAZETECİ: Şu pencere konusuna dönersek, soruşturmanın kapatılması için rapor veren yargıcın yazısında düşüş eğrisiyle ilgili bilirkişi raporlarının kaydı yok.

MÜDÜR: Düşüş eğrisi mi?

GAZETECİ: Evet, kendini öldürdüğü öne sürülen kişinin pencereden düşüş çizgisi.

MÜDÜR: Ne işe yarayacak bu?

GAZETECİ: Düşüş başladığında kişinin hayatta olup olmadığını anlamak için. Eğer aşağı atıldıysa, normalde binanın duvarından biraz uzaklaşmış olur. Eğer tüm belirtilerden anlaşıldığı gibi, pencereden cansız olarak aşağı bırakılmışsa, o zaman duvara paralel olarak duvarın dibine düşer. Ayrıca otopsi de kol ve bacak kırıklarından söz edilmiyor. Bu da intihar ettiği iddia edilen kişinin düşerken hiç kıpırdamadığını gösteriyor. Yoksa yere düşerken ellerini uzatır, kendini korumak isterdi: Bu normal ve kesinlikle içgüdüsel bir davranıştır.

KOMİSER: Unutmayın ki, burada intihar etmiş bir kişiden söz ediyoruz... Ölmek isteğiyle kendini aşağı atmış birisi!

YÜZBAŞI: Ah, söylemesi zor ama bu noktada küçükhanıma hak vermek durumundayız... Ben gördüğünü söyleyen objektif bir kişiyim. Bu olayla ilgili pek çok deneyler yapıldı. İntihar eden kişiler alınarak pencereden aşağı atıldı, bu sırada hepsinin tamamıyla içgüdüsel olarak yere çarpmadan önce ellerini öne doğru uzattığı görüldü!

MÜDÜR: Siz deli misiniz Allah aşkına?

DELİ: Evet, nereden biliyorsunuz?

GAZETECİ: Özellikle kafamı karıştıran bir konuda açıklama rica ediyorum. Cankurtaran arabasının ne zaman çağırıldığının kayıtlarını içeren ses bandı gizli bilirkişi tutanaklarının arasında çıkmadı... Cankurtaran, bu emniyetin santralından çağırılmış ve hastabakıcının tanıklığına göre gece yarısına iki kala telefon edilmiş. Bununla birlikte o gece meydana bulunanların ifadelerine göre düşme olayı gece yarısını üç geçe olmuş... Kısaca, Cankurtaran, anarşist pencereden düşüş anından beş dakika önce çağırılmış. Biriniz bu tuhaf canitez davranışın açıklamasını yapabilir mi?

DELİ: Şey, biz cankurtaranı sık sık çağırırız, öyle önceden... Çünkü hiç bilinmez ki... Gördüğünüz gibi bazı zamanlarda tahminlerimiz tutuyor.

- S.KOMİSER: (Delinin omuzuna dokunur) Alerin!
- DELİ: Gözüme dikkat... fırlayıp gidecek!
- MÜDÜR: Neyi suçlamaya çalıştığınızı anlatmış değilim. Belki olayı öngörmüş olamaz mıyız? Yalnızca üç dakika önce... Rica ederim. Polis herşeyi önceden bilir!
- S.KOMİSER: Ben saatlerde bir yanlışlık olduğundan eminim. Bu görgü tanıklarının saatleri geri kalmış besbelli... yani, ileri gitmiş...
- MÜDÜR: Veyahut belki de cankurtaran merkezinde bizim santralın telefonunu kaydeden cihazın saati de geri kalmış olabilir.
- 2 POLİS: Tabi, en büyük olasılık bu...
- GAZETECİ: Bütün saatlerin yanlış olması çok tuhaf bir rastlantı.
- DELİ: Neden tuhaf olsun? Burası İsviçre değilki... İtalya'da herkes saatini kendi keyfine göre ayarlar... Birisi ileri alır, diğeri geri... Geleneklerine isyan eden, korkunç bencil, sanatçı ruhlu insanların ülkesindeyiz.
- S.KOMİSER: Mükemmel, bravo! (Bu kez delinin omuzuna vurduğunda, döşemede bir bilyanın zıplama sesi duyulur).
- DELİ: Gördün mü? Size söylüyordum... Cam gözüm çıktı işte!
- S.KOMİSER: (Emekleyerek aramaya başlar) Kusura bakmayın... şimdi buluruz...
- DELİ: Neyse ki üzerinde bant vardı da, fazla işleri sıçramadı... Yoksa kimbilir nerelerde arardık? Bağışlayın küçükhanım, ne diyorduk?
- GAZETECİ: Geleneklerine isyan eden, sanatçı ruhlu insanların ülkesinde olduğundan söz ediyorduk... Eh, hak vermemek mümkün değil; Özellikle sorgu yargıçlarımız çok isyankar: Tanıkların ifadelerini toplamıyorlar, cankurtaran merkezindeki ses bandını delil dosyasına almıyorlar, balistik muayene yaptırıyorlar... Bunların hepsi önemsiz şeyler tabii! Ya, ölünün boynundaki morartıya ne demeli. Bunların hangisi olayın aydınlatılması için gerekli değil ki.
- MÜDÜR: Dikkatli olun, küçük hanım: Böyle gelişi güzel konuşmayın... Tehlikeli olur...
- GAZETECİ: Bu bir gözdağı mı?
- DELİ: Hayır, hayır sayın müdürüm... Küçükhanımın gelişigüzel konuştuğunu sanmıyorum... Tabii, olayın daha önce pek çok defa işittiğim değişik bir yorumuna değiniyor... Tuhafır ki, bu yorum emniyet müdürlüğünde de bir söylenti olarak dolaşıyor.
- MÜDÜR: Neymiş bu söylenti?
- DELİ: Söylentiye göre, anarşistin son sorgusu sırasında, geceyarısına birkaç

dakika kala, buradakilerden birinin sabrı tükenmiş ve anarşistin boy-nuna ağır bir darbe indirmiş... Sakin olun, beyefendi... Darbeden sonra anarşist yarı yarıya felç olmuş. Dahası soluğu kesildiğinden, hırıltılar çıkarmaya başlamış. Onun üzerine cankurtaran çağrılmış. Bu esnada, adam kendine gelsin diye pencere açılmış ve anarşist pencere pervazına oturtulmuş!.. Adamı iki kişi tutuyormuş diyorlar... Böyle zamanlar da hep oluyor ya, biri öteki tutuyor sanır... Ben tutayım mı? Sen tutun mu? Derken, pata küte, aşağıya... (Komiser öfkeyle ilerler, ayağı cam bilyeye takılır ve kayar.)

GAZETECİ:

Aynen, böyle.

MÜDÜR:

Çıldırдың mı siz?

DELİ:

Evet, tam on altı defa müdürtüm.

S.KOMİSER:

Tanı aşkına! Neyin üzerine basıpta kaydım?

DELİ:

Benim takma gözümün... İşte burada! Bakın, kirletmişsiniz! Gözümü temizlemem için bir bardak su rica etsem? (Polis memuru dışarı çıkar.)

GAZETECİ:

Bu yorumun bir sürü gizli kalmış noktayı aydınlatacağını siz de kabul etmek zorundasınız: Cankurtaranın neden erken çağırıldığını, cansız bir bedenin neden aşağı düştüğünü... ayrıca, soruşturmasını kapatmış olan savcının raporunda neden tuhaf bir tabir kullandığını.

DELİ:

Ne tabiri? Daha açık konuşun, zaten başım yeterince ağrıyor.

GAZETECİ:

Saver: anarşistin ölümünün "kaza sonucu" olduğu kanısına vardı. Sizin de söylediğiniz gibi, dikkat edin, kaza, intihar değil. Bu iki deyim arasında çok önemli bir fark var. Diğer yandan bu dram, yüzbaşının anlattığı gibi, istenildiğinde, "kaza sonucu" da denilebilir. (Bu esnada polis memuru girer, elindeki su bardağını deliye uzatır. Deli kendini kadının anlattıklarına kaptırılmış, onu dinlemektedir. Cam gözü, hap gibi yutuverir.)

DELİ:

Eyyvah, gözüm! Lanet olsun: Gözümün yuttum... Hiç olmazsa başağrımı geçirse bari.

MÜDÜR:

(Salte yüzbaşının kulağına) Şimdi ne dümen çeviriyorsun?

S.KOMİSER:

(Müdürle birlikte sinirlenir) Dizginleri büsbütün bu akbabanın eline vermedik mi sizce? Şimdi suçlu olduğumuzdan emin olacak.

DELİ:

Rica ederim, bana bırakın. (gazeteciye) Küçükhanım, az önce yaptığım yorumun tamamen geçersiz olduğunu size kanıtlayacağım.

GAZETECİ:

Ya, geçersizdi demek: Soruşturma yargıcının, emeklilerin tanıklığını geçersiz olarak açıkladığı gibi mi?

DELİ:

Emeklilerin tanıklığının geçersiz olması da neyin nesi?

GAZETECİ: Bilgi sahibi olmamanız çok tuhaf! Bombanın patladığı gün, gemiciler kahvesinde anarşistle kâğıt oynadıklarını, o trajik öğleden sonra birlikte olduklarını onaylayan üç emeklinin ifadesi, sorgu yargıcının raporunda geçersiz olarak değerlendiriliyor.

DEİLİ: Geçersiz tanıklık mı?.. Neden?

GAZETECİ: Çünkü, sorgu yargıcı şöyle diyor: "Sözkonusu kişiler, yaşlı ve hastalıklı olduklarından tanıklıkları geçerli değildir"...

DEİLİ: Karamameye de böyle mi yazdı?

GAZETECİ: Evet.

DEİLİ: Şey, haksız da sayılmaz. Belli bir yaşa gelmiş bir emeklinin, üstelik ister savaş malulü, ister iş malulü olsun emekli bir işçinin tanıklığı nasıl objektif kabul edilir ki tanıklık için. Emekli işçiden gerekli olan ruhsal ve bedensel zindeliği taşımaları beklenemez.

GAZETECİ: Neden emekli işçiden bekleymesin? Açıklar mısın?

DEİLİ: Siz nerede yaşıyorsunuz, küçükhanım? Meksika'ya, Kamboçya'ya, Vietnam'a gidip de oralarda röportajlar yapacağınıza, bir kere de İtalyan sanayi bölgelerine gidip oralara bir bakın. Bir işçinin ne olduğuna dair bir fikriniz var mı sizin? Bir işçinin emekliliği geldiğinde ki; son istatistikler her geçen gün daha az sayıda işçinin emekli olduğunu gösteriyor, emekliliği geldiğinde suyu sıkılmış limona dönmüştür artık. Refleks diye birşey kalmamıştır... Paçavra gibidir!

GAZETECİ: Kaumca fazla karamsar bir tablo çiziyorsunuz.

DEİLİ: Ya, öyle mi... E, o halde gidin de bu emeklilerin kâğıt oynadıkları kahveleri bir gezin bakalım. İçerilerinden biri oyun sırasını şaşırduğunda nasıl da birbirlerinin tepesine binip, hakaretler yağdırıyorlar: "Güzel yediliyi ben oynadım, allahın cezası". "yok yahu, sen onu ilk el oynamıştın, şirndi değil." "Yahu hangi ilk el, bugün oynadığımız ilk el bu işte... sen bunamışsın". "Bunak sensin, öyle olmasaydın, yediliyi elinde tutardın... Oysa bizim komşuların masasına gidip orada oynadın". "Ne yapsaydım ya, el papazla bitecekti! Sen bunağın tekisin!" "Ben mi bunağım? Sen kiminle konuştuğunun farkında mısın?" "Hayır, ya sen?" "Ben de?"

GAZETECİ: Ha, ha, abartınız, şey yine de grotesk hoş bir şey... Adamların beyni sulanmışsa suç kendilerinin mi yani?

DEİLİ: Yoo, elbette suç toplumun! Ama burada kapitalizmin ve egemen güçlerin yargılanması için değil, tanıkların az ya da çok inanılır kimseler olup olmadığını görüşüyoruz! Eğer birisinin beyni sulanmışsa; çok sömürülmesi sonucunda ya da fabrikadaki bir iş kazasında beyninin sulan

duğunu düşünmek bizim gibi hukukçuları ilgilendimez.

MÜDÜR:

Tebrikler Yüzbaşım!

DELİ:

Hafızanı beslemek için gerekli olan vitamini, proteini, şekeri, yağı ve kalsiyum fosfatı alacak gücün var mı?.. Yoksa yandı, ben yargıç olarak senin tanıklığını yok sayarım... Çünkü sen oyunun kuralları dışındasın, sen ikinci sınıf bir vatandaşsın çünkü!

GAZETECİ:

Ah, bakın, bakın, konunun dönüp dolaşıp tekrar sınıfsal ayrıcalıklara dayanacağını biliyordum!

DELİ:

Aksini söyleyen oldu mu? Evet, öyledir, doğrudur, toplumumuz sınıflı bir toplumdur... Tanıklarda sınıflara ayrılır: Birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf tanık vardır. Bunları yaşla da asla bir ilgisi yok... Nuh peygamberden daha yaşlı İsa'dan daha çocuk dahi olabilir: Tanık, saunasını, sıcak ve soğuk duşunu, quartz ışıklı masajını yapıp, ipek gömleğini ve fularını takıp, şoförü ve altı kişilik 600 mercedesiyle gelsin... Yargıçın ona inanmaması mümkün mü? Bence elini de öper: "En güvenilir, ekstra güvenli tanık" Nitekim Vojont barajı davasında - Bu tamamen uydurulmuş, hayali bir isimdi- suçlu bulunan mühendislerin birkaçı yakalandı, diğerleri kimbilir kim tarafından kaçırılıp saklandı... Diyorum ki, bu beş-altı mühendis, birkaç milyar daha fazla kazanmak için, barajın çökmesine razı olup, bir gece de iki bin kişinin boğulmasına sebep oldular. Pek çoğu emeklilik yaşını çoktan geçmişti. Ama mahkeme önüne çıktıklarında kimsenin onlara inanmamazlık etmedi. Aksine: onlara tam güven duydular! Ne yani, dalga mı geçiyoruz! Niye mezuniyet diploması alınır ki? Neden ayrıcalıklı banker olunur ki? Sonunda acından ölen bir emekliyle aynı kefeye konulmak için mi? Sonra da "İtalya'da paranın değerine güven duyulmaz" derler. Paranın ölçüsüne göre durum değişir... Mahkemede mübaşir, ses tonunu yükselterek o bilinen sözleri bile söyletmemiş: "Gerçeği, tüm gerçeği söyleyeceğime yemin ederim. vs. vs.". Yalnızca şunu söylemiş: "Sade su mühendisliği yapım firması genel müdürü sayın mühendisi siz şöyle buyrun, sizi de sayın proje mühendisi ve bakanlık danışmanı bey, sizi de şöyle alayım. Sade ortaklığına 160 milyar liralık yatırım yapmış sayın baylar, biz sizi dinliyoruz, ve söylediklerinize inanıyoruz". Sonra da yargıçlar büyük bir tören havasında ayağa kalkıp, sağ ellerini kutsal kitabın üzerine koyup, koro halinde şöyle demişler: "Gerçeği, tüm gerçeği, yalnızca gerçeği söyleyeceğinize yemin ederiz. Yemin ederiz!"

DELİ:

(Yüzbaşı yazı masasının arkasından çıkar. Onu korsan gibi tahta bir ayakla tekrar karşımızda buluruz. Herkes şaşkınlık içinde ona bakmaktadır. Yüzbaşı hiçbir şey olmamış gibi konuşmaya başlar.) Vietnam, yeşil bereliler... kötü hatıralar! Artık bunları konuşmayalım, geçmişte kaldı! (Kapı açılır, Komiser Bertozzo girer. Siyah göz bandı ta-

- şımaktadır.)
- BERTOZZO: Bağışlayın, rahatsız etmiyorum ya?
- MÜDÜR: Gelin, gelin bay Bertozzo... Oturun.
- BERTOZZO: Sadece şunu vereceğim. (Bir metal kutuyu gösterir).
- MÜDÜR: Nedir bu?
- BERTOZZO: Bankaya konulan bombanın bir örneği.
- GAZETECİ: Ah, aman tanrım!
- BERTOZZO: Endişelenmeyin, küçükhanım... Ateşleyicisi devredışı.
- MÜDÜR: E bravo o halde... Şuraya koyun... Şimdi de meslektaşınızla el sıkışıp barışın bakalım... Siz de komiserim. Gelin de barışın.
- BERTOZZO: Ne diye barışalım ki müdürüm... Hiç değilse niye gözümü şişirdiğini bilsem.. (Müdür ona bir dirsek atar)
- S. KOMİSER: Ya, demek bilmiyorsunuz öyle mi? Ya sizin çektiğiniz birt?
- BERTOZZO: Ne birtı?
- MÜDÜR: Yeter ama... yabancılar var...
- DİLİ: Öyle ya...
- BERTOZZO: Ama müdürüm, bir anlayalım bakalım... Öyle selamsız sabahsız pat diye içeri girmeler falan!
- DİLİ: Şey, hiç değilse bir selam verebilirdi. Burada haklısınız yani.
- BERTOZZO: İşte, bakın... afedersiniz ama biz bir yerden tanışıyoruz gibi.
- DİLİ: Göz bantlarımız, aynı olduğundan size öyle geliyordur.
- HİPSİ: (Güler) Ha, ha.
- BERTOZZO: Yo, hayır. Şaka bir yana ...
- DİLİ: Ben yüzbaşı Marcantonio Banzi Piccinni... Bilimsel araştırmalardan...
- BERTOZZO: Piccinni mi? Yoo... Olamaz... ben yüzbaşı Piccinni'yi tanırım...
- MÜDÜR: (Bir tekme atar) Hayır, onu tanımıyorsunuz.
- BERTOZZO: Onu tanımıyor muyum? Şaka mı ediyorsunuz?
- S. KOMİSER: Hayır, onu tanımıyorsunuz (Tekmelet).
- BERTOZZO: Bana bak, başlama yine!
- MÜDÜR: Sen işi oluruna bırak... (Tekmelet)
- BERTOZZO: Benim kurstan arkadaşımı... (Yüzbaşıdan da tekme yer)

- D ELİ: İşi oluruna bırak diyorlar ya! (Kafasına vurur).
- B ERTOZZO: Hey, söylüyorum ama!
- D ELİ: (Komiseri göstererek) O vurdu. (Müdür onu tutup gazeteciye doğru sürükler)
- M ÜDÜR: İzin verirseniz, komiserim, küçükhanımı sizinle tanıştıracam... Sonra ona açıklama yaparız... Bayan Felletti, gazeteci şimdi anladın mı? (Dirseğiyle vurur)
- B ERTOZZO: Memnun oldum, ben Komiser Bertozzo.. Hayır, neyi anlayacakmışım? (Bertozzo, müdürlere ve deliden birer tekme yer. Sonra bundan keyiflenir ve müdüre kendisi bir tekme atar. Deli aynı anda komiserin ve Bertozzo'nun enselerine birer darbe indirir. Bertozzo, kendisine vurmanın sportmen komiser olduğunu zanneder) Görüyor musunuz müdürüm, yine o başlattı!.. (Deli, bu iliş kakaşa son vermek için gazetecinin kışına da bir şaplak atar ve sonra müdüri pösterir)
- G AZETECİ: Sizin tarzınız bu mudur?
- M ÜDÜR: (Kadının, polisler arasındaki itişmeyi kastettiğini zannederek) Haklısınız. Ben de anlayamadım. Bertozzo, kes artık, beni dinle! Küçükhanım buraya önemli bir röportaj için geldi. Anladın mı? (Tekmeler, göz kırpar).
- B ERTOZZO: Anladım.
- M ÜDÜR: Küçükhanım, belki komisere birkaç soru sormak istersiniz... Kendisi balistik ve patlayıcı uzmanıdır.
- G AZETECİ: Ya, evet, çok merak ettiğim bir konu var... Bu kutunun içindekinin bankadaki bombanın bir örneği olduğunu söylemişsiniz.
- B ERTOZZO: Şey, bu orijinalerin tıpatıp aynı bir bomba anlıyor musunuz...
- G AZETECİ: Ama bombalardan biri zararsız hale getirilmişti.
- B ERTOZZO: Evet, Ticaret Bankası'ndaki...
- G AZETECİ: Peki bombalar kural gereği incelenmek üzere neden hemen laboratuara gönderilmedi de, bankanın bahçesinde çabucak bir yere gömülüp patlatıldı, açıklar mısınız?
- B ERTOZZO: Bunu neden bana sordunuz, pardon yani?
- G AZETECİ: Siz nedenini benden daha iyi biliyorsunuz, komiser... Bu yöntemle bombayla birlikte bombayı hazırlayan katillerin izleri de yok edilmiş oluyordu...
- D ELİ: Doğru ya Hani bir söz vardır: "Bana bombayı nasıl yaptığını göster, sana kim olduğunu söyleyeyim".

- BEF TOZZO: (Sinirle başını sallar). Yo hayır, bu adam Piccinni değil.
Deli bombayı eline alır.
- MÜ DÜR: Tabi ki o değil! Kes sesini!
- BEF TOZZO: Ah, yanılmamışım. Kim öyleyse? (Sert bir tekme yer)
- DEİ İ: Komiser Bertozzo izin verirse, Bilimsel Araştırmalar Dairesi şefi olarak...
- BEF TOZZO: Ne yapıyorsun? Bırak o elindeki... tehlikelidir!
- DEİ İ: (Bir tekme daha atar) Ben, bilimsel araştırmalardanım... bomba uzmanıyım.
- MÜ DÜR: Gerçekten anlar mısınız?
Deli alaycı bir tavırla müdüre bakar.
- DEİ İ: Bakın küçükhanım, bu tür bombalar çok karmaşık bir yapıya sahiptir... Bakın, bir sürü kablo, iki tane patlama kapsülü... zaman ayarı... iş bitirici şalter ve diğer bağlantılar... çok karmaşıktır araya bir üçüncü patlayıcıyı yerleştirseniz kimse farkına varmaz. Bu bombayı tek tek, parça parça sökmeniz gerekir. Bu iş günlerce sürer... Ve bir de hakarsınız bunun!
- MÜ DÜR: (Bertozzo'ya) Bu gerçek bir teknisyen, ne dersin?
- BEF TOZZO: (İnatla) Evet, ama Piccinni değil...
- DEİ İ: İşte bu nedenle sizin de dediğiniz gibi, cinayetlerin izini yok etti. Bombanın kalabalık arasında bir yerde patlayıp birincisine oranla daha korkunç bir katliam riskine karşın, bombayı bir avluda patlattı. Aklın yattı mı?
- GAZETECİ: Evet, bu sefer tamamen aklım yattı.
- DEİ İ: Benim de aklım yattı.
- KOMİSER: Benim de, Bravo: Çok mükemmel bir fikirdi. (Elini yakalar, kuvvetle sıkar, tahta el elinde kalır).
- DEİ İ: Elimi kopardın, işte. Tahta olduğumu söylemiştim!
- KOMİSER: Afedersiniz.
- DEİ İ: Şimdi hacağımı da koparmaktan başka çare yok. (Böyle derken elini takmaya çalışır.)
- MÜ DÜR: (Bertozzo'ya) Siz de bir şeyler söyleyin, Bertozzo, bizim bölümde de oynamadığımı gösterin. (Omuzuna yitrekleniren bir yumruk atar).
- BEF TOZZO: Tabii, gerçek bomba karmaşıktı. Ben gördüm. Bundan daha karmaşık-

ti. Daha ileri bir teknik daha uzmanlık isteyen bir yazımdı. Profesyonel işi yani.

MÜDÜR: Şişşt, ağır git!

GAZETECİ: Profesyonel işi mi? Belki de askeri uzmanlar ha?

BERTOZZO: Olabilir. (Üçü de, Bertozzo'yu tekmeler)

MÜDÜR: Lanet olsun...

BERTOZZO: Ah! N'oldu ki?

GAZETECİ: (Not almayı bitirir.) Güzel, güzel, demek ki böyle bir bombanın yapımı için, olağanüstü, hatta askeri bir teknik gerektiği bilindiği halde asıl şüpheli kaynakları bırakıp kuşkuları küçük dağınık bir anarşist grup üzerinde yoğunlaştırdınız... Asıl şüpheli kaynaklar derken, hangi görüşü temsil ettiğini söylememe gerek yok sanırım!

DE.İ: Tabii, siz Bertozzo'nun yorumuna inanıyorsunuz ama hence onun bu yorumu havada... Çünkü o iyi bir patlayıcı uzmanı değil... öylesine hobi olarak ilgileniyor!

BERTOZZO: (Alınan) Ne hobisi? Neden beni ilgilendirmesin ki? Siz ne biliyorsunuz ki?.. Hem kimsiniz siz? (İki polis memuruna döner) Kim bu... Söyler misiniz? (Kıçına bir tekme daha yer).

MÜDÜR: Uslu dur...

S.KOMİSER: Sakin ol...

GAZETECİ: Komiser, sakin olun... Sakinleşin... Tüm söylediklerinin gerçek olduğuna inanıyorum. Bütün emniyet ve yargıçlar, bu cinayeti en dağınık, uçuk ve en duygusal, entrikacı bir grup olan anarşistlerin üzerine atıyor... Bir düşünsenize... Grup başkanları da bir dansçı.

MÜDÜR: Haklısınız damadağınık ve uçuklar, ama bu, göze batmamak için özellikle takındıkları bir maskedir.

GAZETECİ: Doğru, bu maskenin ardında ne gizliydi? On kişilik çetede ikisi zaten sizin adamınızdı. İki güvenilir kişi, daha doğrusu ajan provakatör. Biri Romalı faşistlerden; bu gruptakilerden başka bütün kentte tanınan biri, diğeri kendine anarşist süsü veren sizin bir istihbarat ajanınız.

DE.İ: Evet, eğer anarşist süsü venneseydi, onların arasında nasıl kaynaşabilirdi anlamıyorum; onu iyi tanırım, cahilin de tekidir. Bakunin kim diye sorsan, deliksiz İsviçre peyniri diye cevaplar!

BERTOZZO: Bu adamın her şeyi bilmesi, herkesi tanıması sinirimi bozuyor... Ben de onu bir yerden tanıyacağım ama!

MÜDÜR: Sizinle aynı düşüncede değilim yüzbaşım: Bizim ajanımız, çok mü-

- kemmel bir elemandı! Görevine çok iyi hazırlanmıştı!
- GAZETECİ: Parlamento dışı muhalefeti oluşturan, çeşitli gruplar arasında da böyle çok iyi hazırlanmış adamlarımız var mı?
- DE Lİ: (Şarkı söyler) "Akbaba uçuşa geçti..."
- MÜDÜR: Bunu gizlememize gerek yok, bizim her yerde az çok adamlarımız vardır!
- GAZETECİ: Oh, oh, şimdi de blöf yapıyorsunuz müdür bey.
- MÜDÜR: Kesinlikle değil... Bu akşam seyircilerin arasında sözün gelişi... her zamanki gibi adamlarımız var... Öörmek ister misin? (Ellerini çırpıp, seyircilerin arasından farklı sesler gelir.)
- SESLER: Buyrun müdürüm! Emriniz! Emirlerinize amadeyim! (Deli güllere seyirciye döner.)
- DE Lİ: Telaşlanmayın, bunlar tiyatrunun oyuncularını. Gerçek ajan olsalar susup otururlardı.
- MÜDÜR: Gördünüz mü? Rahat olun! Güvenli adamlarımız ve ajanlarımız bizim gücümüzdür.
- KOMİSER: Hareketleri kontrol edebilmek ve önceden önlem alabilmek için onlara ihtiyacımız var..
- DE Lİ: Baskı rejimini uygulayabilmek için ajanların çeşitli saldırı ve suikastleri yönlendirmesi şart. (Diğerleri şaşkıncıdır). Küçükhanımın ne söylemek istediğini tahmin ettiğimden, onun söyleyeceğini söyleyiverdim!

- GAZETECİ Tabii apaçık ortada! Bu grubun her bir üyesi tek, tek izlendiği halde, böyle karmaşık bir eylemi organize etmeyi nasıl başarabiliyor? Çok rahat engelleyebilirdiniz.
- DELİ Dikkat. Şimdi akbaba pike yapıyor.
- MÜDÜR Ajanımız o günlerde grubun içinde değilmiş.
- DELİ Doğru, hatta anne-babasından imzalı mazeret belgesi bile getirmiş!
- S. KOMİSER Rica ederim... (Alçak sesle) Yarıç Bey...
- GAZETECİ Peki ya, diğer güvenli faşist adlarımız? O grupla beraberdi değil mi? Roma'daki sorgu yargıcı bu faşisti baş sorumlu olarak kabul etmiş. Yarıç "Anarşistleri bombalı saldırıya hep bu teşvik etmiş..." Tbi onlar bu olayın cinayetle sonuçlanmasından haberdar değilermiş. Bunların hepsi yargıcın kanaati ve söyledikleri.
- DELİ Hoop... Akbaba gagaladı!
- MÜDÜR Doğruyu söylemek gerekirse, sizin sözünü ettiğiniz faşist, esasında bizim adamımız değildi.
- GAZETECİ Nasıl olur, o halde, ne diye emniyete, özellikle de Roma Siyasi Şube'ye sıkça girip çıkıyordu?
- MÜDÜR Bunu siz söylüyorsunuz... Bana bu konuda bir bilgi ulaşmadı.
- DELİ (Tahta elini müdüre uzatır) Bravo. Mükemmel savuşturdunuz!
- MÜDÜR (Tahta eli sıkar ve el müdürün avucunda kalır) Teşekkürler... Ahh eliniz... Özür dilerim.
- DELİ (Umursamazlıkla) Sizde kalsın, bende bir tane daha var! (Çantasından bir kadın eli çıkartır)
- MÜDÜR Ama bu kadın eli!
- DELİ Yoo, bu unisex! (Eli yerine vidalar)
- GAZETECİ (Kağıtlarını karıştırıp, aradan bir sayfayı çeker) Yaa, demek size bilgi ulaşmadı? Bugüne kadar bir yıl içinde yapılan 173 bombalı saldırının bilgileri de ulaşmamıştır o zaman: ayda 14, her iki günde 1 bombalı saldırı demektir bu. (Bir belgeden okur) Bunların 102 tanesinin faşistler tarafından düzenlendiği saptanmış, geriye kalan 71 saldırının yarısının yine faşistler ya da faşist eğilimli örgütlerce düzenlendiğinin ipuçları ele geçirilmiştir.

- DELİ (Tahta eli ile yelpazelenir.) Delhşet verici!
- MÜDÜR Rakamlar aşağı yukarı doğru gibi... Siz ne dersiniz, komiserim?
- S. KOMİSER Doğru olup olmadığını bir kontrol etmem gerek, ama sanırım bizdeki rakamlarla fazla farkı yok.
- GAZETECİ Eğer yapabilirsiniz bombalı saldırılardan kaç tanesinin, şüpheyi parlamento dışındaki sol gruplara çekmek için kasıtlı olarak düzenlendiğinin doğruluğunu da kontrol edebilirsiniz.
- S. KOMİSER Şey, hemen hepsi! Bu apaçık ortada.
- GAZETECİ Yaa, apaçık... Peki siz kaç defa bu işe inandınız? Kaç defa saflıkla davrandınız?
- DELİ (Kadın eli ile dolışmayı sürdürür) Fesat kadın!
- MÜDÜR Bir sürü sendikacı, bazı komünist partili yöneticiler de safça inandılar... Bak burada komünist parti gazetesinde yayınlanmış bir yazı var: Parlamento dışındaki sol gruplar "sol maceracılık ve goşistlikle" suçlanıyor... Sonradan anlaşıldı ki, bu grupların olayla hiçbir ilgisi yokmuş.
- GAZETECİ Onu biliyorum. Bu olayı sağırlı bir gazete ortaya attı. Her zamanki sloganla "karşıt görüşlerin çatışması" bu laf her yerde tutar. Siz de bile!
- DELİ Yılan!
- BERTOZZO Onu tanıyorum, bir yerlerden gözüm ısınıyor ama... şu bandını bir çıkarayım da!
- DELİ (Alaycı) Böyle apaçık provokasyonlarla nereye varmak istiyorsunuz küçük hanım? Varsayalım ki biz polis olarak, üç-beş anarşistin peşine takılmak yerine büyük endüstri çevrelerinin finanse ettiği, Yunan cuntacılarının ve işbirlikçilerinin yönetip, desteklediği gizli faşist, paramilitar örgütlerin ciddi olarak peşinden gitseydik, elebaşılarını bulabilir miydik?
- MÜDÜR (Sinirlenen Bertozzo'ya) Merak etme... Şimdi yine "çevir kazı yanmasın" numarasını yapar. Adamın tekniği bu artık onu tanıyorum! Cizvit diyalektiği!
- DELİ Eğer dediklerime inanıyorsanız... Siz haklısınız. Eğer o yoldan iz sürseydik, büyük işler ortaya çıkarıldı! Hah hah!
- BERTOZZO Cizvit diyalektiğinin canı cehennem!

- MÜDÜR Delirdi mi ne?
- BERTOZZO (Birden kafasında bir şey aydınlanır) Deli mi? (Çok net) Deli... İşte kim olduğunu buldum!! Deli o, deli!
- GAZETECİ Tabii, bir emniyetçiden böylesi açıklamalar duymak, teyidler almak... İnanıyorum ki... Çok şaşırtıcı!
- BERTOZZO (Müdürün kolunu çekiştirerek) Müdür Bey, onu tanıdım, kim olduğunu hatırladım.
- MÜDÜR Şey, öyleyse kendinize saklayın ve ortalarda konu etmeyin. (Bertozzo'ya olduğu yerde kalmasını işaret eder, gazeteciye deliye yaklaşır.
- BERTOZZO (Komisere) Yeminle bak, tanıdım adamı... Polislikle ilgisi yok. Kılık değiştirmiş.
- KOMİSER Biliyorum, söyledikleriniz yeni bir şey değil. Gazeteciye işittirme bunları.
- BERTOZZO Manyağın biri... Anlamıyor musun?
- S. KOMİSER Manyak sensin, bırak da ne dediklerini bir anlayalım, kes sesini!
- DELI (Bu arada gazeteciyle deli, hararetle bir şekilde konuşurlar) Tabii, siz gazetecisiniz ve böylesi bir skandal sizin için harika bir haber olmalı... Bankada meydana gelen patlama sonrasındaki masum insan kıyımının, asıl sıcak mücadeleyi örtbas etmek için yapıldığını açıklamak sıkıntı yaratır. Oysa ülkede gerginlik artınca, vatandaşın da korkusu artacak. Hakları için mücadele eden, başkaldıran, öfkeli halkın çoğunluğu taleplerini askıya alacak ve "güçlü devlet" diye bağırmaya başlayacak!
- S. KOMİSER Ben bunları bir yerden okudum ama! Hatırlayamıyorum, solcu gazete lerden biriydi. "Birlik" mi, "Sürekli Mücadele" mi?
- BERTOZZO (Deliye arkadan yanaşır ve birden gözündeki bandajı çeker) İşte bak! Gördünüz mü, gözü var! Gözül var!
- MÜDÜR Delirdiniz mi? Tabii Gözül var. Niye olmasın ki?
- BERTOZZO E, neden göz bandı takıyor o zaman?
- S. KOMİSER Senin de gözün var ama, sen de göz bandı takıyorsun... Kimse onu çip çıkarmıyor! (Yavaşça bandajı kaldırır) Sakin ol sana sonra anlattım.

GAZETECİ

Ne komik. Göz bandını zevk için mi takıyorsunuz?

DELİ

Hayır, göze batmamak için! (Gülür)

GAZETECİ

Hah hah... Çok hoş... Şu skandalı biraz anlatsanıza bana.

DELİ

Ah evet... Büyük bir skandal... Sağda bir sürü tutuklamalar... Birkaç mahkeme... Büyük başlardan birilerinin maskesi sıyrılmış... Senatörler, milletvekilleri, yüksek rütbeli subaylar... Sosyal demokratlar da yakınıp duruyorlar tabii... Kendi gazetelerinin yazı işleri müdürleri değişiyor... Sol partiler, faşist örgütlerin yasaklanmasını istiyor... Göreceğiz... Emniyet Genel Müdürlüğü cesur operasyonları nedeniyle övgülere boğuluyor... Ve kısa bir süre sonra da emekli ediliyor.

MÜDÜR

Hayır Yüzbaşı... Bunlar sizin yüklediğiniz anlamlar... Bırakın da ben anlatayım... Biraz desteksiz attınız...

GAZETECİ

Bu sefer sizinle hemfikirim Müdürlük Bey... Bence böyle bir skandal, polisin prestijini yükseltir sadece. Vatandaş, mükemmel bir devletle yöneldiğini düşünecektir. Daha az adaletsizliğin olduğu adaletli bir düzen içinde...

DELİ

Öyle ya... Bu yeterli olur! İnsanlar gerçek adaleti mi talep ediyorlar. Biz de onlara daha az adaletsizliği sunarak onları hoşnut ederiz. İşçiler "bu vahşi sömürünün utancı yeter" diye bağırdıklarında, biz bu vahşi sömürüyü daha aza indiririz ve özellikle utancı hafifletiriz, ama sömürü hep devam eder. Fabrikalardaki iş kazalarında gebermek istemediklerinde, bu kazaları önleme yönetmeliklerinin birkaçını değiştiririz, dullar için de fazladan birkaç ödül koyarız. Sınıfsız bir toplum istediklerinde farklılıkları göze batmayacak bir şekilde düzenlemeler yaparız! Devrim istediklerinde... Reformlar yaparız... Bol bol reformlar... Reform boğarız ortalığı... Ya da reform sözleri vererek boğarız ortalığı, çünkü zaten bunları asla vermeyeceğiz!!

S. KOMİSER

Biliyor musun, aklıma kim geldi? Hani şu mahkemeye hakaret etmekten yargılanan yargıç...

MÜDÜR

Hayır, hayır... Bu daha beter, bu hepten deli!

BERTOZZO

Öyle tabii... Bir saatir söylüyoruz işte!

DELİ

Bakın, sokaktaki adam için bu rezaletlerin ortadan kalkması çok da önemli değil... Onun için ihbarlar olsun, skandallar ortaya çıksın, onlara da konuşacak bir sebep olsun. Bunun adı gerçek özgürlük oluyor. Bu da dünyalara bedel, halleluya!

BERTOZZO

(Delî'nin takma ayağını çekiştirir) Bu ayağa bir bakın... Sahte olduğunu

- görmüyor musunuz?
- DELİ
Elbette sahte. Doğruyu söylemek gerekirse, fındık ağacından yapılmış...
- MÜDÜR
Hepimiz anlamıştık.
- BERTOZZO
Hepsi numara, dizden bağlanmış. (Bağları çözmeye çalışırken)
- S. KOMİSER
Beyinsiz... Bırak şunları! Beni mahvetmek mi istiyorsun?
- DELİ
Bırakın yapsın... Zaten canımı çok acıtıyordu... Teşekkür ederim. Kalçama kadar tüm bacakta uyuşma başlamıştı.
- GAZETECİ
Niye devamlı olarak sözüm kesiliyor? Ne yani, ayağı tahta değil diye etkileneceğimi mi sanıyorsunuz?
- BERTOZZO
Hayır. Sahtekarın biri olduğunu kanıtlamaya çalışıyorum. İkiyüzlü manyağın biri! Ne savaş malulü, ne de yüzbaşı...
- GAZETECİ
Eee, kim o halde?
- BERTOZZO
Kim olacak, sadece...
- MÜDÜR
Müdür, Polis, Komiser, Bertozzo'nun tizerine atlar ve ağzını kaparlar. Afedersiniz küçükhanım, onu telefonda istiyorlar.
- S. KOMİSER
Bertozzo'yu masanın arkasına oturtup, telefonu ağzına yapıştırırlar. (Kulağına fısıldar) Bizi mahvetmek mi istiyorsun beyinsiz?
- MÜDÜR
Gazetecinin sağında Deli polislere devamlı birşeyler anlatmaktadır. Bunun gizli kalması gerek anlamıyor musun? Kadın bizim karşı soruşturmayı öğrenirse, mahvolduk!
- BERTOZZO
Ne karşı soruşturması? (Komiser telefonu ağzına kapar) Alooo?
- S. KOMİSER
Bana mı soruyorsun? Eğer bir şey bilmiyorsan, nasıl herşeyi bildiğini söylüyorsun? Habire çen-çen ortalığı karıştırıyorsun...
- BERTOZZO
Hayır, ortalığı ben karıştırmıyorum... Ben sadece bilmek istiyorum...
- MÜDÜR
Kes. (Telefon ahizesi ile eline vurur) Sen telefonuna bak!
- BERTOZZO
Ah, evet... Alo kiminle görüşüyorum?

- GAZETECİ (Bu arada sahte yüzbaşı ile çene çalmaktadır) Ay ne komik! Müdür Bey, yüzbaşı için hiçbir endişeniz olmasın artık... Yani emekli yüzbaşı, bana herşeyi anlattı.
- MÜDÜR Ne anlattı size?
- GAZETECİ Gerçekte kim olduğunu!
- S.KOMİSER-MÜDÜR Ona söylediniz mi?
- DELİ Evet, yalan söylemeyi daha fazla sürdüremezdim... Zaten... Küçükhanım kendi kendine tahmin etti.
- MÜDÜR Hiç değilse bunu gazetede yayınlamayacağına dair söz aldınız mı?
- GAZETECİ Tabii ki yazacağım. (Notlarını okur) İşte: "Emniyette kılık değiştirmiş bir piskoposla da karşılaştım!"
- S.KOMİSER-MÜDÜR Bir piskopos mu?
- DELİ Evet, bunu sizlerden gizlediğim için beni bağışlayın. (Büyük bir doğallıkla siyah, yuvarlak, klasik yakasını ters çevirir)
- BERTOZZO (Alnına bir şaplak atar) Şimdi de piskopos ha! Ona inanmıyorsunuz herhalde?
- Komiser, büyük bir mührü Bertozzo'nun ağzına tıkar.
- S. KOMİSER Gerçekten canımızı sıktın ha!
- Deli kırmızı bir piskopos başlığı çıkartarak, ani ve alışkın bir hareketle başına oturtur. Sonra ceketinin düğmelerini açar ve içinden boynunda asılı duran altın ve gümüş işlemeli barok stili haç ortaya çıkar, aynı an da kocaman mor taşlı bir yüzük de parmağına takar.
- DELİ İzninizle kendimi tanıtayım: Peder Augusto Bernier. Kutsal Papalık makamıyla, İtalyan polisi amüsundaki ilişkiler takipçisi. (Polis memuru na elini uzatır. Memur telaş ve saygıyla yüzüğü öper)
- BERTOZZO (Önce doğru gelir, bir anlık şaşkınlıktan sonra) Polisle ilişkiler takipçisi mi?
- DELİ Son zamanlarda ortaya çıkan saldırılar aziz pederleri de etkiledi. .. Özellikle sardunyada olan son olay, anlıyor musunuz, görevimiz kilisenin sorumlu papalık elçileri olarak, her şeyi önceden haber almak ve ona göre ilişkileri sağlamak.

BERTOZZO

Yoo hayır ama! Hayır! Bu biraz fazla, şimdi de piskopos polis!

Komiser Bertozzo'nun ağızına yeniden bir mühür tıkar ve bir kenara çeker.

S. KOMİSER

Bunun numara olduğunu hepimiz biliyoruz!.. Piskopos kılığını bizi kurtarmak için giydi. Anlıyor musun?

BERTOZZO

Kurtarmak için mi? Seni öbür dünya krizi mi tuttu? Ruhunu mu kurtaracaksın?

S. KOMİSER

Kes sesini de adamın yüzüğüne öp! (Komiser, Bertozzo'nun yüzüğü öpmesi için kafasını delinin eline doğru iteklerken, bu esnada deli gerçekten saygı uyandıran bir hava içinde aradaki herkese yüzüğü öptürür.)

BERTOZZO

Hayır, Tanrı aşkına! Yüzüğü öpmem! İstemiyorum! Hepiniz delirdiniz yahu! Sizi büyüledi mi nedir!

S. Komiser ve polis memuru hızla gelir ve geniş bir flasteri ağızına yapıştırırlar. Yüzünün yarısı, burundan aşağısı bantlanmıştır.

GAZETECİ

Nesi var bu zavallının?

DELİ

Sanırım... Ufak bir sinir krizi... (Çantasından bir şırınga çıkarır ve Bertozzo'ya) Sıkıca tutun, bu sana iyi gelir... Mübarek bir sakinleştirici.

MÜDÜR

Mübarek mi?

DELİ

Evet, şırınga içinde okunmuş su! (Hızla Bertozzo'ya iğne yapar. İğneyi çekince havaya kaldırıp bakar.) Biraz daha kaldı... Siz de ister misiniz? (Cevabı beklemeden müdürün koluna iğneyi batırır.)

Müdür boğulur gibi inler.

GAZETECİ

İnanmayacaksınız ama, az önce skandallardan söz ederken "bu da dünyalara bedel halleluya" dediniz ya... Hemen düşündüm ki... Saygısızlığımı bağışlayın ama...

DELİ

Rica ederim, rica ederim...

GAZETECİ

İşte tam bir din adamının konuşması diye düşündüm. Sizi incitmedim değil mi?

DELİ

Niye incitirsiniz ki? Din adamı gibi konuştum, çünkü öyleyim. (Bertozzo duvarda asılı olan devlet başkanı resmini indirip çerçevesinden çıkarır ve arka yüzüne büyük harflerle "Bir deli, mitomanyak" yazar. Pisko-

posun sırtına tutarak gösterir.) Diğer yandan, Aziz Gregorius, Papalık makamına seçildiğinde, Vatikan'daki büyük skandalları örtbas etmek için bin türlü enrika çevrildiğini gördü ve o ünlü deyişini haykırdı: "Nolimus aut velimus, omnibus gentibus, justitiam et veritatem..."

GEZETECİ

Bağışlayın saygıdeğer peder... Ben Latince'den hep ikmale kalırdım.

DELİ

Haklısınız, kısaca diyor ki: "İsteseniz de, istemeseniz de ben gerçeğin ve doğruluğun egemen olmasını istiyorum. Skandalların asıl yüzünün ortaya çıkması için imkansız gerçekleştireceğim. Otoritenin sarsılacağından endişe etmeyin. Bu skandallarla beslenen devlet sonsuza uzanan kalıcı bir iktidarı yaratır!"

GAZETECİ

Olağanüstü! Acaba bunları defterime yazar mısınız?

Deli Aziz Gregorius'un sözlerinin adaptasyonunu gazetecinin not defterine yazmaya başlar. Buradaki komiser, Bertozzo'nun elindeki yazıyı farkeder ve hemen alıp yırtar.

MÜDÜR

(Dehşetle) Ne yaptın? Devlet başkanının resmini mi yırttın? Bunun suç olduğunu bilmiyor musun? Neri var senin?

S. KOMİSER

Müdür Bey, burada neler yazıyor neler! (Bertozzo'yu kasteder)

MÜDÜR

Canım halka melodramatik mesajlar yollama saplantısında hemfikirim... Ama bunun için resmi yırtıp parçalamak gerekmez ki, ayıp!

Delinin omuzu üzerinden gazetecinin Aziz Gregorius'un sözlerini yorumlayışını görürüz.

GAZETECİ

Tek kelimeyle, eğer bir sakandal yoksa bile, onu yaratmak gerekir. Çünkü iktidarı korurken ezilenlerin öfkelerini dindirmek, vicdanlarını rahatlatmak için en ideal yol budur.

DELİ

Elbette. Skandal her tür gerilim için özgür arınma yoldur... Siz özgür gazeteciler bu işin aziz dervişlerisiniz.

GAZETECİ

Aziz dervişleri mi? Şey, ne zaman bir skandal ortaya çıkarsak, önce hükümet huzursuzlanıyor... Bize deli muamelesi yapıp, engellemeye çalışıyor.

DELİ

Huzursuzlanır, doğru, hükümetimiz hâlâ geri kalmıştır. Az gelişmiş kapitalizm... Ama ilerlemiş ülkelere bak... Mesela Kuzey Avrupa'ya! İngiltere'deki parfüm skandalını hatırlar mısın? Milli Savunma Bakanı ne işlerin içine bulaştı; fahişelik, uyuşturucu, casusluk...!! Devlet sarsıntıya uğradı mı? Ya borsa? Hiçbir şey olmadı, tam tersi, borsa ve devlet hiçbir skandalı böylelikle gletli çıkınamıştı. İnsanlar ne düşündü:

"Çürümeye var ama, kokuşmadın temizlendi..." Pisliğin içinde yüzüyoruz, hatta onu içiriyorlar. Hiç kimse kalkıp da bunu bize limonlu çay diye yutturamaz. İşte sorun burada.

MÜDÜR

Öyle değil ama! Skandallar sosyal demokrasinin gübresidir.

DELİ

Doğru. Dedığın gibi ! Skandallar sosyal demokrasinin gübresidir! Hatta dahasını söyleyeyim: Skandal halkın bilinçlenmesinde zehire karşı kullanılan en mükemmel panzehirdir. Halk bilinçlendiğinde işimiz bitiktir. Baksanıza Amerika'ya. Gerçek bir sosyal demokrat ülke. Kendilerinin Vietnam'da yaptıklarını hiç sansürlemeden aktardılar kamuoyuna. Hatta tüm yerel basında boğazları kesilmiş kadınların, katledilmiş çocukların, yakılıp yıkılmış köylerin fotoğrafları yer aldı. O sinir gazı skandalını hatırladınız mı? Amerika'da fabrika kuran gaz şirketi insanlığı üç kez yok edecek kadar gaz imal etti. Hiç olmazsa buna sansür uygulanır diye düşünülür değil mi? Ne gezer! Tam tersi. Televizyonunu açtığında bir yığın trenler görüyorsun. "Nereye gidiyor bunlar? Denize! Trenlerin üzerindeki o variller de ne? Sinir gazı! Birkaç milyar dolar böyle sahil-lere boşaltıldı!" En küçük bir depremde bu variller patlar ve sinir gazları her yere yayıldığında hepimiz ölüyoruz. Ardi ardına üç kez hem de. Bu skandal için de hiçbir sansür yapılmadı. Ama doğrusu bu! Böylelikle halk tiksindir, öfkelenir: "Bu ne biçim hükümet böyle, aşğılık yöneticiler... Katiller!" Öfkelenir öfkelenir ve hooop! Rutin bir özgürlükçü ortaya çıkar. İyi itaat edin: Bu sistem sadece sömürücüleri değil, aynı zamanda sömürülenleri de bağrına basıyor. New York'taki gazete başlıklarını hatırlayın. Başlarında kaskları, ellerinde "SAVAŞA KARŞI SAVAŞ" "İNSANIN İNSANI SÖMÜRÜSÜNE SON" yazılı pankartlar ve sopalar taşıyan siyah ya da beyaz isyankarlara ders vermek için binlerce işçi meydanlarda... Çünkü bu isyankarlar patronlarının devletini yıka tehditleri içindeler. Olağanüstü! Sömürülenler, sömürenleri koruyor.

S. KOMİSER

Bu da ne yahu? İkinci Çu En Lay'ın sözleri mi bunlar?

GAZETECİ

Bağışlayın, ama son iki yılda siyahların 550 liderinin cinayetini Amerikan özgürlüğü sözlüğün neresine oturtuyorsunuz?

DELİ

Ben "rutin özgürlük" dedim ama "özgürlük sözlü" demedim! Biliyor musun, arada epey bir fark var. Ayrıca bu siyah hareketin liderlerinin kural dışı bir oyun oynadıkları söylenebilir. Devanılı şöyle konuşuyorlardı: "Kardeşler, yoldaşlar, gerçekten yeni bir insan görmek istiyorsak, gerçekten daha iyi bir toplum ürettiklerimiz varsa, bu sistemi yıkmalıyız! Kapitalizmle mücadele etmeliyiz!" Biz deli miyiz? Bu olayın sonunda, doğal olarak iki polis yola çıkar, düğmeleri parıldaya parıldaya, taban casını göstere göstere, propagandacının evinin kapısını çalar: "Tak tak". "Kim o?" "Günaydın, bağışlayın meydanlarda pankart taşıyan siz miydiniz, hani "KAHROLSUN SAVAŞ" "İNSANIN İNSANI SÖMÜRÜSÜNE SON"

RÜSÜNE SON"... "Evet benim". "Memnun oldum, bam bam bam."
Kim gördü, gören oldu mu? Bak polis şefinin gizlisi saklısı olmaz, öyle
bir sürü arkadaşımız gibi de konuşmaz: "Ben orda değildim, meslekta-
şım yapmıştır" öyle şeyler söylemez. Tüm sorumluluğu alır! Evet,
emirleri ben verdim, çünkü bunlar vatanın, onurlu, yüce ulusumuzun
düşmanlarıdır!

BERTOZZO

Eller yukarı! Duvara dön yoksa vururum!

S. KOMİSER

Bertozzo diyorum, delirdin mi?

BERTOZZO

Eller yukarı dedim... Siz de Müdütir Bey... Bana itiraz etmemeniz konu
sunda sizi uyarırım.

GAZETECİ

Ahh aman Tanrım!

MÜDÜR

Sakin ol Bertozzo.

BERTOZZO

Siz sakın olun sayın Müdürüm, telaşlanmayın... (Masanın çekmecesin-
den bir kelepçe yığını çıkarıp, polis memuruna hepsini kelepçelemesini
işaret eder) Haydi hepsini şu elbise askısına bir bir kelepçele. (Sahne
gerisinde uzun bir askılık bulunmaktadır ve sahnedekiler bir bir askıya
kelepçelenir.) Hiç öyle şaşkın şaşkın bakmayın. Beni dinlemeniz için
başka çarem kalmadığını az sonra anlayacaksınız. (Gazeteciye kelepçe
takıp takmamakta tereddüt gösteren memura) Evet, küçükhanıma da...
Kendine de tabii. (Deli'ye döner) Şimdi bana bir iyilik yap, sevgili hain
domuzum, kim olduğunu beylere bir anlatıver bakalım... Canımı sıkar-
san, çitrik dışından vururum seni... Anlaştık mı? (Polisler ve gazeteci bu
bir çeşit saygısızlık karşısında huzursuz söylenmeye başlarlar.) Kesin
sesinizi..!

DELİ

Memnuniyetle, yalnız korkarım, sözle açıkladığımda inanmayacaklar.

BERTOZZO

İstersen şarkı söyleyerek açıkla, ne dersin? Müzikal olsun...

DELİ

Hayır, sadece belgeleri göstermem yeterli... Psikiatri kliniği raporunu
filan.

BERTOZZO

Tamam... Nerede bu raporlar?

DELİ

Şurada çantada.

BERTOZZO

Kıpırda, git al onları, sakın numara yapmaya kalkma,, gebertirim!

Deli çantadan yarım düzine not defteri ve dosyalar çıkartır.

DELİ

İşte buradalar. (Bertozzo'ya uzatır)

- BERTOZZO (Alır ve her birinin serbest olan sol ellerine belgeleri tutuşturur.) İşte sizin için beyler... İnanmanız için... Kendi gözünüzle görün!
- MÜDÜR Hayır! Eski bir resim öğretmeni!? Tedaviye mi girmiş? Aaaa! Paranoya teşhisi mi konmuş? Yani bu herif bir deli!
- BERTOZZO (Rahat bir nefes alır) Bir saatir onu anlatmaya çalışıyoruz!
- S. KOMİSER (Bir not defterinden okur) Ühhhhhh... İmoła, Voghera, Varese, Gorizia, Parma psikiatri klinikleri... Hepsini dolaşmış yahu!
- DELİ Tabii, delilerin İtalyası'nda bir gezi...
- GAZETECİ Onbeş elektro çok yemiş... Yirmi gün tecrit hücresinde kalmış... üç kez de tümden tozutmuş...
2. POLİS (Bir kağıdı okur) Vay bel! On defa kasıtlı yangın çıkartma!
- GAZETECİ Göster bakayım? Alessandria kütüphanesini ateşe vermiş. Mısır'ın İskenderiye kentinde... Tarih Milattan Önce 200!
- BERTOZZO İmkansız: Ver bakayım! (Bakar) Yok canım kendi yazmış, görmüyorsunuz?
- MÜDÜR Bir de evrak sahtekarlığı desene... Dolandırıcılık, sahtekarlık, kırık değiştirme... (Kucağında koca çantasıyla dalgalıca oturan deliye) Seni prangaya vurduracağım! Hem dini, hem resmi sıfatları kullanıp beni kandırmak ha!
- DELİ (Başını iki yana sallayarak) Çık çık çık... (Reddettiğini ifade eder)
- BERTOZZO Aslında yapılacak bir şey yok, raporu var... Zaten ben biliyordum!
- GAZETECİ Yazık, ne güzel bir yazı dizisi düşünmüştüm. Hepsi darmadağın oldu.
- S. KOMİSER Ben de onu dağıtacağım şimdi. Bertozzo lütfen çöz şu elimi.
- BERTOZZO Bravo, sen de darmadağın oldun yani... Biliyorsun, bizdeki deliler Hindistan'daki kutsal öküzlere benzer. Dokunursan linç ederler.
- MÜDÜR Bu suçlu, kriminal deli bu... Yargıç yerine koydu kendini... Karşı soruşturmalar filan. Nasıl da ödümlü kopardı!
- DELİ Daha durun bakalım... Onlar da bir şey mi? Asıl şimdi söyleyeceklerini dinleyin! Buraya bak! (Bertozzo'nun masa üzerinde unuttuğu çantanın içinden bombayı çıkarır) Ona kadar sayın, hep beraber havaya uçalım!

- BERTOZZO Ne yapıyorsun yahu! Yine bir dolap çevirip durmal
- DELİ Ben deliyim, dolandırıcı değil... Sözlerine dikkat et Bertozzo... At şu silahı... Yoksa parmağımla ateşleyiciye dokunduğum an, "Boooooom".
- GAZETECİ Tanrım, yalvarırım Deli Bey..!
- MÜDÜR İnanma Bertozzo... Bomba açık değil, nasıl patlar ki?
- S. KOMİSER Doğru inanma ona.
- DELİ O halde Bertozzo, sen anlarsın... Dil bilgisinden pek anlamasan da, şuna bak bakalım, ateşleyicisi açık mı değil mi? Şuraya bak... Görmüyor musun? Akustik bir Longber.
- BERTOZZO (Şoke olmuştur, silahı ve kelepçelerin anahtarlarını bırakır) Bir Akustik Longber mi? Nerden buldun bunu?
- Deli anahtarları ve silahı alır.
- DELİ Benimdi... (Çantasını gösterir) Çantamda her şey bulunur! Mesela, bu odaya girdiğimden beri bütün konuşmalarımız banda kaydedildi. (Bir teyp çıkarır ve gösterir) İşte!
- MÜDÜR Ne yapmak niyetindesin?
- DELİ Bu kasetin yüzlerce kopyasını çıkartıp her yere yollayacağımı: Partilere, gazetelere, bakanlıklara, hahahah... Asıl bomba o zaman patlayacak!
- MÜDÜR Hayır, böyle bir şey yapamazsın... Bütün söylediklerimizin yanlış olduğunu sen de biliyorsun. Sahte sorgu yargıcı kimliği ile bizi kışkırttın!
- DELİ Kimin umurunda ki... Önemli olan skandal yarat... Nolimus aut velimus! Ve İtalyan halkı da nihayet Amerikan ve İngiliz halkı gibi sosyal demokrat ve modern olabilir. Sonunda göğsünü gere gere şöyle haykırabilirler: "Boğazımıza kadar bok içindeyiz, bu doğru ve işte bu nedenle başımız dimdik yığılıyoruz!"

SON